

**Informovanost osob v produktivním věku o
příspěvku na bydlení
(se zaměřením na obce do 5000 obyvatel v regionu
Lanškrounsko)**

Natálie Bártlová

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Natálie Bártlová**
Osobní číslo: **H13003**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Informovanost osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti sociální politiky, problematiky bydlení a dávek k bydlení.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

LUX, Martin a kol. Podpora dostupnosti bydlení pro lidi akutně ohrožené sociálním vyloučením – mezinárodní perspektiva a návrhy opatření v ČR. Praha: Sociologický ústav AVČR, 2010. ISBN 978-80-7330-176-7.

POLÁKOVÁ, Olga. Bydlení a bytová politika. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-03-5.

Sociální zabezpečení: státní sociální podpora, dávky pro osoby se zdravotním postižením, sociální služby, pomoc v hmotné nouzi, životní a existenční minimum: 2015. Ostrava: Sagit, 2015. ISBN 978-80-7488-095-7.

TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3.

TOMEŠ, Igor. Obory sociální politiky. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **9. prosince 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2016**

Ve Zlíně dne 9. prosince 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22. 4. 2016

cc

..... Borkhova

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce je informovanost osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení. Teoretická část vymezuje základní pojmy vztahující se k problematice bydlení, úlohu státu v oblasti bydlení a věnuje se bezdomovectví, jako negativnímu dopadu ztráty bydlení. Představuje státní sociální podporu, jako součást systému sociálního zabezpečení v České republice a současný systém dávek státní sociální podpory. Seznamuje s pojmy, se kterými státní sociální podpora výrazně pracuje a s orgány činnými v této oblasti. Příspěvek na bydlení je stěžejní a poslední kapitola teoretické části bakalářské práce. Předkládá samotný vývoj příspěvku na bydlení v České republice a objasňuje nárok na výplatu příspěvku na bydlení a řízení o přiznání této dávky. Praktická část je zaměřena na obce do 5000 obyvatel v regionu Lanškrounsko a prezentuje a předkládá vyhodnocení o informovanosti osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení žijící v této oblasti. Formou dotazníkového šetření zjišťujeme informovanost na základě znalostí respondentů z oblasti dávek státní sociální podpory a poté konkrétně z oblasti žádání, posuzování nároku a vyplácení příspěvku na bydlení.

Klíčová slova: příspěvek na bydlení, produktivní věk, informovanost, bydlení, sociální dávka, státní sociální podpora, region

ABSTRACT

The topic of this bachelor thesis is the awareness of people in the age of productivity about the housing allowance. The theoretical part defines the basic terms connected with the topic of housing, the state's role in the area of housing, it deals with homelessness as a negative impact of losing a home. It introduces the state social support as a part of the social security system in the Czech Republic and the current system of the social benefits. It presents the terms which are used by state social support and with the offices active in this area. The housing allowance is the core and last chapter in the theoretical part of this bachelor thesis. It presents the actual development of the housing allowance in the Czech Republic and it clarifies the claim for the payout of the housing allowance and the process of claiming the benefit. The practical part is focused on towns with up to 5000 inhabitants in the region of Lanškrounsko and it presents and introduces the evaluation of the rate of awareness of the people in the age of productivity living in this area about the housing al-

lowance. Using the questionnaire method, we research the awareness based on the respondents' knowledge in the area of state social support and subsequently in the area of claiming, claim assessment, and payment of the housing allowance.

Keywords: housing allowance, age of productivity, awareness, housing, social benefit, state social support, region

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce PhDr. Heleně Skarupské, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování této práce. Mé poděkování patří též mé rodině za pomoc a podporu během studia.

Motto:

Jakmile se lidé rozhodnou čelit problému, zjistí, že jsou mnohem schopnější vyřešit ho, než si mysleli.

Paolo Coelho

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 BYDLENÍ.....	14
1.1 ÚLOHA STÁTU V OBLASTI BYDLENÍ	16
1.1.1 Podpora bytové politiky v oblasti nájemního bydlení.....	17
1.1.2 Podpora bytové politiky v oblasti vlastnického bydlení	17
1.1.3 Státní fond rozvoje bydlení	18
1.2 BYDLENÍ A PROBLEMATIKA BEZDOMOVECTVÍ.....	18
1.2.1 Vývoj bezdomovectví v ČR.....	19
2 STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA JAKO SOUČÁST SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ	21
2.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY.....	22
2.1.1 Životní minimum jako základ výše dávek státní sociální podpory.....	23
2.1.2 Okruh společně posuzovaných osob	25
2.1.3 Rozhodné období	26
2.1.4 Rozhodný příjem.....	27
2.1.5 Nezaopatřené dítě.....	27
2.2 ORGÁNY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY.....	28
2.2.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí	28
2.2.2 Úřad práce ČR.....	28
2.3 SOUČASNÝ SYSTÉM DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	30
2.3.1 Přídavek na dítě.....	31
2.3.2 Příspěvek na bydlení	32
2.3.3 Porodné	32
2.3.4 Pohřebné.....	32
2.3.5 Rodičovský příspěvek	32
3 PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ.....	34
3.1 VÝVOJ PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ V ČR	34
3.2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ VZTAHUJÍCÍCH SE K PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ	36
3.2.1 Posuzování nákladů na bydlení.....	37
3.3 ŘÍZENÍ.....	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
4 ZDŮVODNĚNÍ VÝZKUMNÉHO ZAMĚŘENÍ.....	41
4.1 CHARAKTERISTIKA REGIONU LANŠKROUNSKA	42
5 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	44
5.1 DEFINICE KLÍČOVÝCH KONCEPTŮ.....	44
5.2 POJETÍ VÝZKUMU	44
6 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	46
7 ANALÝZA DAT.....	49

7.1	IDENTIFIKAČNÍ POLOŽKY	49
7.2	ZNALOSTI Z OBLASTI DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	52
7.3	ZNALOSTI Z OBLASTI ŽÁDÁNÍ O PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ	55
7.4	ZNALOSTI Z OBLASTI POSUZOVÁNÍ NÁROKU NA PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ	58
7.5	ZNALOSTI Z OBLASTI VYPLÁCENÍ PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ	63
8	INTERPRETACE DAT	68
8.1	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	70
	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	78
	SEZNAM TABULEK.....	79
	SEZNAM GRAFŮ	80
	SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Bydlení je jednou ze základních lidských potřeb a v případě, že je tato potřeba ohrožena a lidé se tak dostanou do nepříznivé sociální situace, je důležité vědět, jaké možnosti a prostředky mají k zabezpečení své osoby v takovéto situaci. V této bakalářské práci se zabýváme příspěvkem na bydlení, jako jedním z klíčových nástrojů státní podpory a tím, jak moc jsou lidé o této dávce informováni. V rámci výzkumného šetření zkoumáme zmíněnou informovanost u osob v produktivním věku, které žijí v regionu Lanškrounsko a zejména v obcích, kde počet obyvatel nepřesahuje 5000. Daným problémem je důležité se zabývat z toho důvodu, že daná oblast je významná vysokou četností výskytu sociálních bytů. Lze tedy předpokládat, že nejenom žadatelé těchto bytů, ale i všechny ostatní osoby, které mají možnost o tyto byty žádat, mohou být zároveň žadatelé příspěvku na bydlení. Nicméně je důležité poukázat na skutečnost, že tito lidé v mnohých případech o příspěvku na bydlení a jeho funkcích nevědí. Proto, abychom zjistili danou informovanost, je důležité si zjistit, zda mají respondenti potřebné znalosti, tedy jestli někdy již takové informace zaznamenali. Tyto data získáváme pomocí dotazníkového šetření, které je postavené na otázkách zkoumající znalosti respondentů z jednotlivých oblastí týkajících se příspěvku na bydlení.

V teoretické části se zabýváme základními pojmy z oblasti bydlení, které jsou klíčové k pochopení celé problematiky. Stát, jako jeden ze subjektů poskytující podporu svým občanům je v této oblasti klíčový, proto je zde věnována pozornost i jeho úloze v oblasti bydlení. Popisujeme v souvislosti s tím podporu bytové politiky v oblasti nájemního a poté v oblasti vlastnického bydlení, protože je mezi nimi značný rozdíl. V souvislosti s tím, vymezujeme základní cíle bytové politiky z pohledu ministerstva pro místní rozvoj, který je jeho ústředním orgánem a jeho postavení je z pohledu bytové problematiky důležité. Ztráta bydlení je bohužel součástí dané problematiky, a tak se věnujeme také bezdomovectví, jako negativnímu dopadu ztráty bydlení. Druhá kapitola teoretické části je zaměřena přímo na samostatné zabezpečení občanů formou dávek státní sociální podpory, kterou vymezujeme v celém kontextu sociálního zabezpečení tak, abychom chápali postavení příspěvku na bydlení v celém sociálním systému. V rámci této části se opíráme zejména o zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. V začátku charakterizujeme sociální zabezpečení a státní sociální podporu, v rámci níž následně definujeme pojmy vztahující se ke státní sociální podpoře. Jedná se o pojmy, které jsou nezbytné v procesu žádání o jednotlivé dávky, potažmo o příspěvek na bydlení. Stěžejní třetí kapitola je věnována příspěvku na bydlení, jako součásti státní sociální podpory. Věnujeme značnou pozornost histo-

rickému vývoji příspěvku a následně jeho částem. Jedná se zejména o proces žádání, posuzování nároku a vyplacení příspěvku na bydlení. V souvislosti s posuzováním nároku na příspěvek na bydlení věnujeme pozornost i nákladům na bydlení, jejichž znalost je nezbytná. Celá poslední kapitola teoretické části je věnována jednotlivým důležitým aspektům příspěvku, tak aby i zároveň poskytli ucelený přehled o tom, co daný žadatel, potažmo příjemce potřebuje vědět ať už pro žádání o příspěvek na bydlení, nebo i při užívání příspěvku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BYDLENÍ

Bydlení je jednou ze základních životních potřeb člověka a důsledky vyplývající z její ztráty mohou být ohrožující na životě. Pod pojmem bydlení může mít každý jedinec jinou představu. Někteří tento pojem chápou jako spotřební statek, jiní jednoduše jako prostor pro seberealizaci. Celkově bydlení ovlivňuje kvalitu života lidí ve všech směrech. Stejně tak hovoří i někteří autoři zabývající se tímto tématem.

Dle Polákové (2006, s. 11) bydlení nejen, že ovlivňuje život člověka, ale také se výrazně odráží v jeho životním stylu, životní úrovni a tak dále. (dále jen atd.) Konkrétněji to znamená, že bydlení, jako prostor, kde člověk tráví volný čas, zajišťuje si výživu, hygienu, odpočinek a realizuje rodinný život, je důležitý stejně tak, jako jeho význam na působení člověka mimo tento prostor.

Z hlediska lepší orientace v celkové problematice, je potřeba si definovat základní pojmy, které jsou v této oblasti klíčové. Jednotnou definici pro pojem bydlení nenalezneme. Řada autorů zabývající se problematikou bydlení charakterizuje pojmy spadající do oblasti bydlení podobně.

Bydlení je komplexní pojmenování pro zastřešený uzavřený prostor, ať už v podobě pronajatého nebo vlastního bytu, domu, vily, internátu, kasárny a další. **Bytem** se rozumí část domu skládající se z několika místností určených podle rozhodnutí stavebního úřadu k bydlení. **Obytný dům** je stavba zahrnující jeden nebo více bytů určených k bydlení. **Samostatná obydli** jsou určena pro jednu nebo více rodin. Mluvíme tak například (dále jen např.) o domu, vile nebo chalupě. Pojmy, jako jsou ubytovna, kasárna, internát a podobně, jsou zahrnovány pod pojmem **společné bydlení** (ubytování) cizích osob. (Tomeš, 2011, s. 250)

Poláková (2006, s. 13) hovoří i o pojmu **domov**, který souvisí s pojmem byt. Charakterizuje domov, jako zastřešený prostor, který chrání jedince před nežádoucími vnějšími vlivy, nacházející se v přijatelné vzdálenosti od práce a dalších institucí, jako je např. škola. Domov výrazně určuje sociální status jedince, který je ovlivněn vzhledem bytu nebo jeho velikostí.

Jiní autoři chápou domov jako místo, kde se setkáváme s rodinou, dostává se nám lásky a osvojujeme si určitý životní styl.

Tímto způsobem pojmají domov i Průdková a Novotný (2008, s. 10), kteří říkají, že domov je *zázemí, místo vzájemného obdarování, kam se člověk může kdykoliv vrátit, a kde se mu dostane vřelého přijetí, jistoty, bezpečí, ochrany a podpory v nouzi, místo kde prožíváme vztahy k blízkým lidem, kde cítíme lidské teplo, spokojenost a štěstí, místo, ke kterému nás vážou silné emoce.*

Všechny uvedené předchozí definice nám shrnují do jedné charakteristiky autoři Lux, Mikeszová a Sunega (2010, s. 10), kteří uvádí, že bydlení uspokojuje lidské potřeby ve smyslu – mít domov, kde dochází k naplnění nejen biologických potřeb, ale člověk zde plánuje a realizuje své sny, vychovává děti a také i umírá. Jedná se o oddělený prostor od vnějšího světa, který určuje mimo jiné sociální postavení jedince a v rámci, něhož se jedinec seberealizuje. Zároveň se také jedná o specifický ekonomický statek, jehož cena, se ve vyspělých zemích neustále zvyšuje.

Stejně jako všichni předchozí zmiňovaní autoři, hovoří o potřebě bydlení i Krebs a kol. (2015, s. 407), který taktéž vnímá bydlení, jako základní potřebu jedince ovlivňující jeho životní úroveň. Hovoří také i o **výdajích**, které jsou s bydlením a s jeho provozem spojené a nevyhnutelné. Jsou nezastupitelné a nelze je ničím nahradit. Investování do bydlení je pro ekonomiku přínosné, neboť napomáhá k jejímu růstu. Nicméně zabezpečení bydlení, jako základní potřeby, je charakterizováno vysokou nákladností. To mimo jiné vede i k tomu, že ne všechny domácnosti jsou schopné si zajistit tuto potřebu ze svých vlastních zdrojů. Jedná se tak o jednu z největších životních investic, dotýkající se ne jenom jedné generace. Dochází k tomu, že určité procento domácností je závislé na aktivitách ze strany státu v oblasti bydlení.

Po definování základních pojmů vztahujících se k problematice bydlení, se dostáváme k samotnému zabezpečení si bydlení. Jak už bylo zmíněno, zabezpečení bydlení je v současné době pro některé jedince nebo rodiny finančně náročné. Protože se ale jedná o jednu z nejdůležitějších životních potřeb, je zde důležitá podpora především ze strany státu tak, aby si všichni mohli zajistit bydlení na společensky přijatelné úrovni. Tím se dostáváme k samotné úloze státu v oblasti bydlení.

1.1 Úloha státu v oblasti bydlení

Bytová politika je jedním z oborů sociální politiky, kterou má v kompetenci stát, kdy stát je jedním z hlavních a nejdůležitějších subjektů sociální politiky působících na poli podpory svým občanům, a to nejen v oblasti bydlení.

Stejně tak hovoří i Krebs a kol. (2015, s. 408), který uvádí, že je nutné, aby v bytové politice působila vedle tržního subjektu řada dalších, jako je hlavně stát a poté i zájmová sdružení či neziskové organizace a další, kteří veřejných podpor a zdrojů využívají. V této oblasti je nezastupitelným subjektem stát, který by měl především vytvářet příslušnou legislativu v oblasti bydlení, v rámci níž bude zabezpečovat jednotlivcům i rodinám možnost usilovat o naplnění potřeby bydlení. Stát by se měl ujistit, aby bylo bydlení dostupné těm, kteří si ho nemohou zajistit ze svých soukromých zdrojů. Vychází se především z již zmíněné legislativy, která zabezpečuje svým vymezením a stanovením pravidla fungování všech subjektů, kterým vytváří vhodné podmínky a klima.

Poskytnutí podpory v oblasti bydlení ze strany státu je jedním z aspektů dílčích cílů bytové politiky, jejímž ústředním orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (dále jen MMR ČR).

Podle MMR (2012) je principem a cílem bytové politiky *vytváření vhodného právního, institucionálního, a fiskálního prostředí pro aktivity všech aktérů na trhu s byty*. Stát by neměl stát v cestě trhu s byty a jeho ekonomickým fungováním, zároveň ale musí činit opatření, která jsou zaměřená na ty skupiny, které nejsou schopny se samy o své bydlení postarat

Podle MMR (2012) jsou s ohledem na účastníky trhu s byty kromě obecného cíle, vymezeny i dílčí cíle bytové politiky, a to:

- zasadit se o správné fungování trhu s byty na základě legislativy určené, jak pro nájemní, družstevní bydlení, tak i pro vlastnické; do tohoto cíle patří i odstranění cenových i právních nesrovnalostí v oblasti nájemního bydlení,
- zajistit domácnostem větší finanční dostupnost bydlení, taktéž i sociálních dávek poskytovaných a přispívajících nízkopříjmovým domácnostem k úhradě výdajů spojených s bydlením,
- poskytnout vyšší nabídku bydlení, a to především podporou pro výstavbu bytů sociálního zaměření,

- poskytnout vyšší kvalitu bydlení, zahrnující i podporu vlastníkům bytů, kteří spravují, udržují, modernizují a upravují bytový fond,
- realizovat plynulé sledování trhu s byty a také jednotlivých nástrojů a jejich efektivitu,
- používat pravidla, která nejsou diskriminační na společném trhu Evropské unie, zahrnující také podmínky hospodářské soutěže a také, aby veřejné podpory byly slučitelné s právním systémem evropského společenství.

Z pohledu bytové politiky rozlišujeme veřejnou podporu v oblasti nájemního bydlení a podporu v oblasti vlastnického bydlení. Kdy už jen z názvu je patrné, že se jedná o bydlení zajištěné na základě nájemní smlouvy a bydlení vlastní, to znamená (dále jenom tzn.), na základě smlouvy o vlastnictví bytu. Pro každou tuto oblast je podpora bytové politiky odlišná.

1.1.1 Podpora bytové politiky v oblasti nájemního bydlení

Do podpory bytové politiky v oblasti nájemního bydlení lze řadit výstavbu nájemních bytů, které jsou veřejně podporovány a lze je chápat pod pojmem *sociální bydlení*. Jedná se o nájemní bydlení, kde se výše nájemného kvůli státní podpoře pohybuje pod hladinou tržního nájemného. Toto bydlení je poskytováno nízkopříjmovým domácnostem v nepříznivé zdravotní či sociální situaci, jež si nemohou zajistit bydlení na volném trhu (Lux, 2004, cit. podle Lux a Kostelecký, 2011, s. 59).

Do oblasti sociálních bytů se zařazují jak obecní, tak i státní byty, byty neziskových organizací a za splnění určitých podmínek také byty družstev a soukromých pronajímatelů. Při výstavbě sociálních bytů se uplatňuje přímá veřejná podpora a to v podobě dotací, úvěrů či grantů provozovatelům těchto bytů. Je časté, že veřejná podpora pokryje pouze část nákladů sloužících k výstavbě sociálních bytů, a tak se tato podpora může spojit s další formou veřejné podpory, a to podpory například od obce (Lux a Kostelecký, 2011, s. 59 – 60).

1.1.2 Podpora bytové politiky v oblasti vlastnického bydlení

V segmentu vlastnického bydlení a také i družstevního bydlení se uplatňuje forma podpory, jejímž hlavním smyslem je zvýšení příjmů, které má domácnost k dispozici, a to poskytnutím například různých zvýhodněných hypotečních úvěrů, premií či dotací. Vlastnické bydlení s ohledem na cenu pořízení je často možné pořídít pouze s poskytnutím a využi-

tím některých úvěrů, které se dlouho splácí. Ztráta bydlení je v tomto případě rizikovější, než u nájemníků, kteří většinou nepočítají se splácením hypotečních úvěrů a využívají i příspěvek na bydlení, na který vlastníci bytů často nárok ani nemají (Lux a Kostelecký, 2011, s. 67 – 71).

1.1.3 Státní fond rozvoje bydlení

V souvislosti s podporou bytové politiky je nutné zmínit i Státní fond rozvoje bydlení, který výrazně působí v oblasti bytové politiky a její podpory.

Jeho základním cílem je poskytnout kvalitní podmínky spojené s vývojem bydlení osobám, které jsou sociálně, zdravotně nebo jinak znevýhodněné. Poskytuje podporu také obcím a svým působením pomáhá vlastníkům bytů v péči o jejich bydlení. Je ukotven v zákoně č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a spadá do pole působnosti MMR ČR (SFRB, 2016).

1.2 Bydlení a problematika bezdomovectví

S problematikou bydlení se pojí ztráta bydlení, která se promítá především v bezdomovectví, které je považováno za hlavní negativní dopad ztráty bydlení. Proto je důležité věnovat pozornost i tomuto aspektu. Jak už bylo zmíněno, ztráta bydlení vede k ohrožení jedince, v některých případech k samotnému vyloučení ze společnosti, a proto je potřeba se zaměřit i na toto téma. Ztrátu bydlení předchází mnoho faktorů. V počátcích celého procesu ztráty bydlení stojí ztráta trvalého finančního příjmu v důsledku mnoha sociálních událostí, které člověka potkají. Pokud budeme hovořit o ztrátě bydlení a sociálním vyloučení, je důležité zmínit ty skupiny osob, které mohou být ztrátou bydlení ohrožené. Jedná se o celou řadu rizikových osob. Jsou to zejména senioři, matky samoživitelky, oběti domácího násilí, osoby opouštějící zařízení ústavní nebo ochranné výchovy, osoby v penitenciární a postpenitenciární péči, nezaměstnaní, osoby se zdravotním postižením a další. Existuje opět řada autorů zabývajících se touto tematikou, takže existuje i celá řada definic pojmu bezdomovectví a bezdomovce.

Podle Marka, Strnada a Hotovcové (2012, s. 13) je **bezdomovectví** vysvětleno, jako situace osoby, která je společností vnímána, jako celkové sociální selhání jedince. Autoři poukazují také na fakt, že bezdomovci jsou osoby sociálně slabé a společensky nepřizpůsobivé.

V návaznosti na charakter bezdomovců je vhodné definovat pojem bezdomovec.

Podle Tomeše (2011, s. 251) je **bezdomovec** osoba postrádající stálé bydlení a nemá možnost, z dlouhodobého hlediska využívat žádné přístřeší. Další definici nám nabízí Vacínová (cit. podle Průdková a Novotný, 2008, s. 10), která definuje bezdomovce jako člověka, jež postihlo společenské vyloučení a ztráta bydlení z různých důvodů, nebo je touto ztrátou ohrožen a žije na nepřiměřených místech a v nejistých bytových podmínkách.

Bezdomovectví je často se vyskytující sociální jev, který se rozšířil globálně, tedy po celém světě. Každá země k tomu přistupuje svým způsobem. Kdy, a jakým způsobem vzniklo bezdomovectví v ČR, popíšeme v následující kapitole. Je důležité zmínit i historická východiska tohoto problému, protože můžeme sledovat, od kdy bylo potřeba se problémům spojených s bydlením v ČR zabývat.

1.2.1 Vývoj bezdomovectví v ČR

Bezdomovectví se v ČR rozšířilo v důsledku změny politického režimu v roce 1989. Pojem bezdomovectví se v tomto období nepoužíval i přesto, že bezdomovci existovali. Mluvíme zejména o osobách, které prošli například ústavní výchovou, nechtěli nebo nemohli bydlet u rodičů a podobně (dále jenom apod.). V podstatě bylo nemožné, aby někdo přežíval na ulici, a tak stát uměle vytvářel pracovní místa tak, aby všechny osoby měli práci. Každý musel pracovat a být někde zařazen. Osoby, které nepracovali, páchali trestný čin příživnictví, za což byl udělován trest odnětí svobody. Osoby tak končili ve vězení. Osoby bez bytů nejčastěji přebývali v podnikových ubytovnách, neusilovali o svůj byt, a ani na něj mnohdy neměli z různých důvodů nárok. Potýkali se s problémy, jako jsou problémy s alkoholem, promiskuitní život i problémy s návykovými látkami. Po zmiňovaném roce 1989 jednotlivé podniky krachovaly a s tím i zanikaly ubytovny a bezdomovectví se začalo rozšiřovat (Průdková, Novotný, 2008, s. 9)

V první kapitole jsme si vymezili základní terminologii, úlohu státu v oblasti bydlení a negativní důsledky spojené se ztrátou bydlení, především tedy bezdomovectví. Následně se zaměříme konkrétně na podporu od státu formou sociálních dávek, abychom se postupně dostali k příspěvku na bydlení, který je stěžejní pro účely naší bakalářské práce. V návaznosti na vymezené negativní důsledky spojené se ztrátou bydlení je vhodné státní podporu formou sociálních dávek v této oblasti vymezit, protože se jedná o jeden z důležitých prostředků vedoucí k zmírnění či zabránění zmíněných nežádoucích událostí.

Zároveň je také důležité se zorientovat v sociálním systému ČR, abychom poté pochopili příspěvek na bydlení a jeho fungování v kontextu celého sociálního zabezpečení, potažmo státní sociální podpory (dále jen SSP).

2 STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA JAKO SOUČÁST SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Sociální dávky jsou v ČR poskytovány za účelem zajištění si základních životních potřeb spojené nejen s bydlením. Jsou ukotveny v systému sociálního zabezpečení.

Sociální zabezpečení je možné chápat jako *soubor institucí, zařízení a opatření, jejichž prostřednictvím a pomocí se uskutečňuje předcházení, zmírňování a odstraňování následků sociálních událostí občanů* (Krebs a kol., 2015, s. 183).

V některých zemích definuje sociální zabezpečení přímo zákon. Sociální zabezpečení je pojem používaný od 20. století a předcházela mu pojem chudinská péče, kdy péči o chudé měly v kompetenci především soukromé dobrovolné instituce, jako jsou například církve, spolky, svobodná města atd. Stát se péči o chudé ujmul v 1. polovině 19. století. Začalo se používat slovní spojení, a to *sociální zabezpečení*, které lze překládat do dalších jazyků, jako *Sociál security* nebo *Sozialsicherheit*. Sociální zabezpečení je výtvozem sociální politiky, která se soustavně a cílevědomě snaží o správný chod či udržení svého sociálního systému (Kahoun, 2009, s. 25).

V ČR se pojem sociální zabezpečení začal šířit ve spojení s komunistickými reformami, které v období sovětizace ničily národní pojištění v právních předpisech (Tomeš, 2014, s. 26).

Podle Arnoldové (2012, s. 9 - 11) **stojí sociální systém v ČR na třech pilířích, které jsou vzájemně propojeny:**

- **Prvním pilířem je sociální pojištění**, které se zaměřuje na řešení sociálních situací, které lze předpokládat, a odložením finančních prostředků se lze na ně do budoucna připravit. Jedná se o sociální události, které trvají jak relativně krátkou dobu (těhotenství, mateřství nebo ztráta zaměstnání), tak mohou být i dlouhodobé, jako např. stáří nebo invalidita. Občan si odloží část svých peněžních příjmů do budoucna, a to ve formě pojištění. Tímto způsobem se chrání před negativními dopady budoucí nejisté sociální události. Vytváří fondy, které ho zabezpečují v momentě, kdy by se sám ze svých příjmů zabezpečit nemohl.
- **Druhým pilířem je SSP**, která se zaměřuje na řešení takových sociálních situací, které jsou podle státu potřebné k řešení. Jedná se například o situace, jako mateřství, péče o osobu se zdravotním postižením, sociálněprávní ochrana dítěte atd.

- **Třetím pilířem je sociální pomoc**, který je zaměřen na pomoc osobám v sociální a hmotné nouzi. Za sociální nouzi je považována situace, kdy člověk není schopen se sám o sebe postarat. Může to souviset jak s fyzickou, tak i duševní neschopností, případně jejich spojení. Hmotná nouze je pojem pro stav, kdy se člověk ocitá pod hranicí životního minima a nelze si svůj příjem navýšit prací.

Poté, co jsme si vymezili sociální zabezpečení a co je jeho obsahem, lze definovat už konkrétně SSP. Jak již bylo uvedeno, SSP je jedním z pilířů sociálního zabezpečení.

SSP je osobitý kompaktní systém peněžních dávek, které pomáhají sociálně slabším rodinám s nezaopatřenými dětmi v obtížných sociálních situacích. Je právně ukotvena v **zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**, který nabyl účinnosti 1. ledna 1996 a platí dodnes (Kahoun, 2009, s. 288-289).

Podle § 1 zákona č. 117/1995 Sb. se *státní sociální podporou stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní potřeby dětí a rodin a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích. Státní sociální podpora se ve stanovených případech poskytuje v závislosti na výši příjmu*. Tento paragraf vysvětluje, že některé dávky SSP jsou poskytovány v závislosti na výši příjmu, tzn., že při posuzování nároku na některé dávky se posuzuje příjem posuzovaných osob.

Tomu, kdo je považován za společně posuzovanou osobu a další základní pojmy vztahující se k SSP, budeme definovat v následující kapitole, neboť jejich znalost je důležitá k pochopení celého procesu posuzování na nárok a výši jednotlivých dávek.

Se zákonem o SSP se úzce pojí další právní předpisy, a to především zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (Kahoun, 2009, s. 288-289).

2.1 Vymezení základních pojmů státní sociální podpory

V následujících podkapitolách jsou vymezeny základní pojmy SSP. Jedná se zejména o životní minimum, rozhodný příjem, nezaopatřené dítě, rozhodné období i společně posuzované osoby. Všechny uvedené pojmy vycházejí ze stanovených platných právních předpisů. Mluvíme především o zákoně č. 117/1995 Sb., a zákoně č. 110/2006 Sb., které spolu

úzce souvisí. Znalost těchto základních pojmů a orientace v nich je důležitá pro pochopení podstaty a celého procesu řízení o přiznání všech dávek SSP.

U některých pojmů jsou uvedené i tabulky znázorňující aktuálně platné částky podle předepsaných právních předpisů. Jde o částky životního minima a částky přídatku na dítě, které jsou taktéž taxativně stanoveny.

Základní definice a charakteristiky jednotlivých pojmů jsou vymezeny přímo z právních norem a doplněny příslušnou odbornou publikací od autorů zaměřující se na tuto problematiku.

2.1.1 Životní minimum jako základ výše dávek státní sociální podpory

Pojem životní minimum je definován v § 1 zákona č. 110/2006 Sb., kdy podle tohoto zákona se rozumí životní minimum, jako *minimální hranice peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb*. Jedná se tedy o částku, která by měla být státem zajištěna každému jedinci v momentě, kdy člověk nemá žádné finanční příjmy. Pokud by stát tuto částku jedinci negarantoval, docházelo by k neuspokojování základních životních potřeb, a v takovém případě by na tuto skutečnost měla společnost reagovat (Kaczor, 2015, s. 152).

Ve smyslu SSP se životní minimum používá při výpočtu nároku na jednotlivé dávky, které zajišťují rodinám s dětmi v určitých sociálních situacích pomoc a podporu. V oblasti dávek péčovské péče se životní minimum používá jako základ při stanovení jejich výše (Životní a existenční minimum, *Integrovaný portál MPSV*).

V následující tabulce je poskytnut přehled částek životního minima za měsíc, pro jednotlivé osoby v domácnosti.

Tabulka 1 Částky životního minima platné k roku 2016

Jednotlivec	3 410 Kč
Osoba posuzována jako první v pořadí	3 140 Kč
Osoba posuzována jako druhá v pořadí	2 830 Kč
Nezaopatřené dítě od 15 do 26 let věku	2 450 Kč
Nezaopatření dítě od 6 do 15 let věku	2 140 Kč
Nezaopatřené dítě do 6 let věku	1 740 Kč

zdroj: *Vlastní zpracování* podle zákona č. 110/2006 Sb., (§2-3)

Pokud je osoba posuzována společně s jinými osobami, jsou částky životního minima odstupňovány podle pořadí osob (§3, č. 110/2006 Sb.). To znamená, že částka pro jednotlivce je určena osobám, které žijí sami. Nejsou tedy posuzovány společně s dalšími jinými osobami (Sociální zabezpečení ÚZ, 2015, str. 226). Pokud je osob více, pracuje se s takzvaným (dále jen tzv.) životním minimem rodiny, které se počítá na základě součtu všech příjmů osob, kde se bere v úvahu částka 3140 Kč a dále potom částka 2830 Kč pro další dospělé členy (Kaczor, 2015, s. 152).

Je důležité také zmínit, že zákon o životním a existenčním minimu stanovuje, že *životní minimum ani existenční minimum nezahrnuje nezbytné náklady na bydlení (§1)*. To znamená, že částky životního minima slouží pouze k zajištění základních životních potřeb, jako je zajištění výživy apod. Neslouží tedy k zajištění bydlení, protože potřeby spojené s bydlením jsou podporovány sociálními dávkami, které jsou pro to určené. Jedná se o příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení (Kaczor, 2015, s. 153).

V souvislosti s životním minimem je vhodné zmínit i tzv. **valorizaci životního a existenčního minima**, tzn. zvyšování jednotlivých částek. Tuto činnost má v kompetenci vláda, která svým nařízením životní a existenční minimum zvyšuje. Při navyšování částek vláda udržuje jejich reálnou hladinu (Životní a existenční minimum. *Integrovaný portál MPSV*).

2.1.2 Okruh společně posuzovaných osob

Společně posuzované osoby jsou

- *Rodiče a nezletilé nezaopatřené děti*
- *Manželé*
- *Rodiče a*
 - *Nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené*
 - *Zletilé děti*

Pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami. Společně posuzovanými osobami jsou i osoby, které se přechodně z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních, jakož i z důvodu dlouhodobého výkonu dobrovolnické služby, zdržují mimo byt, který užívají k bydlení (§ 4, č. 110/2006 Sb.).

Z uvedeného zákona vyplývá, že za domácnost lze pokládat především rodinu.

Pojem domácnost byl jednoznačně definován ve starším předpisu zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, jako *fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby* (§ 115). V novém předpisu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jenom NOZ) již definici domácnosti nenalezneme.

Podle důvodové zprávy k návrhu NOZ (2012, s. 62 -168) není rodina ani domácnost subjekty, se kterými by soukromé právo pracovalo. Nicméně v rámci právního řádu se jedná o pojmy, které jsou jednoznačné a vcelku definovatelné. Pokud v případě zákona č. 89/2012 Sb. se tyto pojmy užívají v některých jeho částech, jsou chápány podle souvislostí. Stejně tak je v této zprávě odůvodněna konkrétně úprava definice domácnosti, tedy jejího zrušení. Domácnost lze totiž chápat více způsoby. Jednak, jako osoby spolu žijící, a poté taky jako zařízená domácnost. Které z těchto způsobů mají jednotlivé části zákona na mysli, je značné z jejich kontextu.

Můžeme tak vidět např. u pojmu *rodinná domácnost*, se kterým zákon č. 89/2012 Sb. nově pracuje. Tento pojem není taktéž jednoznačně definován, nicméně je z něj patrné, že se vztahuje k obydlí rodiny. Více nám to přiblíží § 698, který říká, že součástí rodinné domácnosti je *soubor movitých věcí, které slouží běžně k nezbytným životním potřebám rodiny a jejich členů*.

Pro účely naší bakalářské práce je stěžejní zákon č. 117/1995 Sb., který za rodinu považuje právě společně posuzované osoby, kdy podmínkou je, že tyto *osoby spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby*. V případě příspěvku na bydlení jsou společnými osobami *všechny osoby, které jsou v témže bytě hlášeny k trvalému pobytu, podmínka aby spolu trvale žili a uhrazovaly náklady na své potřeby, se nevyžaduje* (§ 7).

V tomto případě můžeme sledovat, že zákon č. 117/1995 Sb., vychází z definice domácnosti staršího předpisu občanského zákoníku s tím, že pojmy domácnost a rodinu nerozlišuje. Protože je z něj patrné, že rodina jsou společně posuzované osoby a ty spolu žijí a podílí se na úhradě nákladů svých potřeb. Výjimku tvoří tedy příspěvek na bydlení, pro který daná podmínka neplatí.

Podle Kahouna (2009, s. 290 -291) je definice rodiny ve smyslu SSP klíčová, protože nejenom počet členů, ale i příjmy těchto členů mají vliv na nárok případně i výši některých dávek.

Můžeme si definovat rodinu z pohledu autorů, kteří se na rodinu a její fungování zaměřují. S definicí rodiny se lze setkat v mnoha odborných publikacích ať již od autorů, kteří se zabývají rodinou, jako takovou, tak i od autorů, kteří se zaměřují na sociální zabezpečení a definují rodinu v témže kontextu. Můžeme sledovat v definicích značné rozdíly.

Podle Krause a Poláčkové (2001, s. 78) je rodina základní jednotkou společnosti, kterou tvoří minimálně tři osoby propojené rodičovskými, příbuzenskými nebo manželskými vztahy. Rodina by se měla také vyznačovat jedním dítětem. Nicméně existenci jednoho dítěte v rodině nepovažuje Kahoun (2009, s. 291) za jeden z podstatných znaků rodiny. Jako autor zabývající se sociálním zabezpečením zdůrazňuje, že rodina je složena především z rodičů a dětí, eventuálně i dalších dětí. V případě, že společně s rodiči žijí ve společné domácnosti. Ale klade důraz na to, že za rodinu lze považovat i bezdětné páry nebo jednoho rodiče.

Ve stejném smyslu hovoří i § 7 zákona č. 117/1995 Sb., který říká, že *za rodinu se pro účely tohoto zákona považuje i sama oprávněná osoba*.

2.1.3 Rozhodné období

Rozhodné období je období, za které se zjišťuje rozhodný příjem (§ 5, č. 117/1995 Sb.). Rozhodné období se u jednotlivých dávek může lišit a můžeme ho sledovat pouze u některých dávek, a to u přídatku na dítě, příspěvku na bydlení a u porodného. V případě porod-

ného a příspěvku na bydlení je rozhodným obdobím předcházející kalendářní čtvrtletí, u přídatku na dítě je to předcházející kalendářní rok (Kaczor, 2015, s. 166).

2.1.4 Rozhodný příjem

Příjem rozhodný pro přiznání dávky se stanoví jako měsíční průměr příjmů rodiny připadající na rozhodné období (§ 4, č. 117/1995 Sb.). Příjmy, které se započítávají do rozhodného příjmu, jsou příjmy ze závislé činnosti, ze samostatné výdělečné činnosti i z podnikání. Dále se započítávají i dávky nemocenského, důchodového zabezpečení a hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání. Do rozhodného příjmu spadají čisté příjmy (Krebs a kol., 2015, s. 290).

2.1.5 Nezaopatřené dítě

Za nezaopatřené dítě se považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku jestliže

- *Se soustavně připravuje na budoucí povolání*
- *Se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo*
- *Z důvodu dlouhodobé nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavně výdělečnou činnost*

Po skončení povinné školní docházky se do 18. roku dítěte považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci (§ 11, č. 117/1995 Sb.).

Nezaopatřené dítě je pojem, se kterým sociální právo výrazně operuje. Nezaopatřenost dítěte je chápána jako sociální událost. Vzhledem k věku dítěte a potažmo ne zcela rozvinuté psychické ani fyzické stránce osobnosti, není dítě schopno se samo o sebe postarat, tedy zabezpečit především z finančního hlediska. Předpokládáme, že dítě žije s rodinou a s ohledem na jeho nezletilost je nesvéprávné. V takovém případě se sociální právo zaměřuje na podporu celé rodiny, tedy i s dítětem. Základním právem rodiny je péče o své členy, tedy i o dítě. V případě, že je dítě ohroženo vlivem nebezpečných nebo negativních událostí a dochází k zpomalení jeho fyzického a psychického vývoje, přichází na řadu zásah ze

strany státu. Zpravidla je poskytována podpora rodinám s dítětem pomocí adresných dávek, což jim umožňuje se věnovat výchově dítěte (Koldinská, 2013, s. 85).

2.2 Orgány státní sociální podpory

Orgány SSP jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) a Úřad práce České republiky (dále jen ÚP ČR). Uvádí to zákon č. 117/1995 Sb., v úvodních ustanoveních, konkrétně v § 2a. Hovoříme o činných orgánech v této oblasti. Ministerstvo, jako ústřední orgán státní správy vytváří příslušné právní normy, podle nichž se řídí ÚP, který spadá pod kompetence MPSV. V následujících podkapitolách si uvedeme podrobněji veškeré aktivity těchto orgánů.

2.2.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí

MPSV vzniklo roku 1990, kdy došlo ke změnám v oblasti působení ministerstev ČR. Předchůdcem bylo Ministerstvo sociální péče Československé republiky, které mělo v kompetenci nejenom sociální péči, ale i bytovou a stavební. Dále se zaměřovalo na sociální pojištění, péči o občany poškozené válkou a pracovní i výrobní družstva invalidních občanů a dělníků (Tomeš, 2009, s. 93).

V současné době má ministerstvo pravomoc řídit sociální politiku, sociální pojištění, politiku zaměstnanosti, pracovněprávní legislativu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, rovné příležitosti pro ženy a muže, migraci a integraci cizinců, evropskou integraci a oblast čerpání finanční pomoci z fondů Evropské unie. Konkrétněji se zaměřuje například (dále jen např.) na zdravotně postižené osoby, důchody a nemocenské, trh práce, podporu v nezaměstnanosti, genderovou problematiku i rodinnou politiku. Pod ministerstvo spadá ÚP, Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ), Státní úřad inspekce práce a Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (MPSV, 2014).

2.2.2 Úřad práce ČR

ÚP ČR momentálně jako jediný vyplácí nepojistné dávky sociálního systému v ČR. Je tomu tak od ledna 2012, kdy přebral od obcí kompetence spojené s vyplácením dávek hmotné nouze a dávek určené pro osoby se zdravotním postižením. Předtím vyplácel pouze dávky v nezaměstnanosti a dávky SSP, které jsou určené rodinám s dětmi. ÚP mimo jiné poskytuje i celou řadu dalších služeb v sociální oblasti, viz příloha č. 1, podle Kaczor,

(2015, s. 50). Jedná se např. o podporu uchazečů, o zaměstnání a zaměstnavatelům tím, že realizuje projekty a aktivity, vedoucí ke zlepšení zaměstnanosti, ale i zaměstnatelnosti. Společným znakem všech dávek, které úřad vyplácí je *nezásluhovitost*. Znamená to, že žadatel žádající o dávku nemusel v předchozím období pracovat a mít tak trvalejší finanční příjem. Je tu ale jedna výjimka, a to podpora v nezaměstnanosti, kterou taktéž ÚP ČR vyplácí. Jako jediná má rys pojistné dávky, protože nárok na ni vzniká pouze tehdy, kdy jedinec má odpracováno 12 předchozích kalendářních měsíců v posledních dvou letech (Kaczor, 2015, s. 49).

ÚP ČR působí celostátně a je to organizační útvar zastupující stát. Vznikl zákonem č. 3/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. ÚP je poté složen z generálního ředitelství, z krajských poboček a pobočky pro Prahu, hlavní město. Krajské pobočky ÚP mají svá kontaktní pracoviště (Úřad práce České republiky, *Integrovaný portál MPSV*).

Podle Kaczora (2015, s. 96) **se jedná se o vybrané kontaktní pracoviště, kontaktní pracoviště a detašovaná pracoviště:**

- **Vybraná kontaktní pracoviště** jsou předešlé okresní ÚP a poskytují celou řadu služeb ÚP ČR, takže např. rekvalifikace a další služby spojené s aktivní politikou zaměstnanosti.
- **Kontaktní pracoviště** jsou pracoviště nacházející se mimo okres, zpravidla se vyskytují v obcích s rozšířenou působností – tzv. obce třetího typu. V kontaktních pracovištích se poskytuje většina služeb ÚP ČR, stejně jako u vybraných kontaktních pracovišť se zde žadatelé setkají i s poskytováním rekvalifikace a dalšími službami spojených s aktivní politikou zaměstnanosti. Tato pracoviště spadají pod okresní kontaktní pracoviště. Také je tu vedoucí pracovník, který stojí v čele celého kontaktního pracoviště.
- **Detašovaná pracoviště** jsou nejmenší pracoviště v rámci ÚP ČR, kde pracovní náplní je pouze vyplácení nepojistných dávek, tedy dávek hmotné nouze a dávek SSP. Řízení těchto pracovišť probíhá z okresního pracoviště. Vyskytuje se zde málo pracovníků, a tak tu není žádný vedoucí pracovník.

Po vymezení orgánů SSP a potažmo jejich aktivit se postupně dostáváme k systému dávek SSP, které ÚP ČR vyplácí. Pro zasazení příspěvku na bydlení do systému je důležité si

celý systém představit, tzn., které dávky jsou komu, a za jakých podmínek poskytovány. V následující kapitole zmíníme i požadovaný příspěvek na bydlení pouze okrajově, protože bude podrobněji představen v poslední kapitole teoretické části bakalářské práce.

2.3 Současný systém dávek státní sociální podpory

Protože se v této kapitole budeme věnovat dávkám, je důležité si v úvodu vymežit samotný pojem dávka a jeho podstatu.

Podle Tomeše (2010, s. 338-339) dávka znamená majetkový převod určený pro blaho občanů, přičemž se může jednat jak o peníze, tak i o věci. Jedná se o přerozdělení prostředků těm, které jsou společností uznáni jako potřební a jejichž potřeby jsou společensky respektovány. Dávky lze dělit na dávky věcné a peněžité. **Věcné dávky** jsou chápány jako odměny, součást odměny nebo nástroje pro uspokojování potřeb. Ze strany zaměstnavatelů se tak může jednat o různé dary nebo dále v případě uspokojování potřeb také dodání uhlí nebo dříví starým občanům. Poskytování potravy osobám potřebným je nejstarší věcnou dávkou. **Peněžité dávky** jsou určité částky náležící osobám, které na ně mají nárok, byly příslušným úředním rozhodnutím přiznány nebo byly poskytnuty darem. V případě daru mluvíme o poskytování dávek nestátními subjekty.

Dávky SSP jsou často také nazývány jako dávky rodinné, protože jsou poskytovány především rodinám s nezaopatřenými dětmi. Systém dávek SSP si prošel výraznými změnami. Vystupovaly v něm dříve dávky, které jsou dnes už zrušeny. Jedná se např. o zaopatřovací příspěvek, který se vztahoval k povinné vojenské službě, která už taktéž není aktuální. Nebo se některé dávky z tohoto systému přesunuly do jiné skupiny dávek. Mluvíme především o dávkách pěstounské péče (Kaczor, 2015, s. 151 – 152).

Současný systém dávek SSP nabízí celkem 5 sociálních dávek, jimiž jsou přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, pohřebné, porodné a rodičovský příspěvek. Společné rysy těchto dávek je možné zrekapitulovat podle Krebse a kol. (2015, s. 290 – 291) takto:

- Pouze občan a s ním společně posuzované osoby v domácnosti mají nárok na dávky v případě, že mají trvalý pobyt na území ČR. Jsou ale stanovené specifické případy, kdy se může jednat o cizince, kteří trvalý pobyt na území ČR zřízený nemají.
- Majetek rodiny při posuzování nároku na dávky není ověřován.

- Systém SSP vymezuje rodinu jako rodiče a nezaopatřené děti, kteří spolu žijí ve společné domácnosti.
- Životní minimum je stanoveno, jako základ pro vymezení nároku na dávky případně jejich výši.
- Dávky SSP výrazně pohlíží na příjem a sociální situaci rodiny. V případě, že se rodina ocitla ve více nepříznivých sociálních událostí, tak má nárok i na více dávek. Dochází k tomu, že rodina může pobírat více dávek najednou.
- Vyřízení žádostí a vyplácení dávek mají v kompetenci ÚP.
- O jednotlivé dávky se žádá prostřednictvím podáním žádosti na tiskopisech, které jsou předepsané MPSV.

Mezi dávkami SSP jsou patrné rozdíly. Z celkového počtu 5 dávek jsou tři dávky testované, tedy závislé na výši příjmu a dvě (netestované), nezávislé na výši příjmu. Také jsou dvě dávky vypláceny jednorázově a ostatní pravidelně, opakovaně (Kaczor, 2015, s. 166).

2.3.1 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní dávkou v systému SSP. Dávka je poskytována rodinám s dětmi a napomáhá jim pokrýt náklady, které rodina vynaloží na výživu a celkově také na výchovu dítěte. Přídavek na dítě se poskytuje dlouhodobě. Rodiny, které mají dlouhodobě snížený příjem v důsledku zabezpečení svých dětí, mají ve srovnání s bezdětnými rodinami nižší životní úroveň. Tato skutečnost jim je z části nahrazována přídavkem na dítě. Přídavek na dítě je určen rodinám, jejichž příjem nedosahuje 2,4 násobku životního minima. V případě nezletilosti dítěte je přídavek vyplácen osobě, která je zákonným zástupcem dítěte. Po dosažení zletilosti je přídavek vyplácen přímo dítěti (Krebs a kol., 2015, s. 291 – 292).

Zákon č. 117/1995 Sb., v § 19 také uvádí situaci, kdy je *nezaopatřené dítě v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež. V takovém případě se přídavek na dítě vyplácí tomuto ústavu (zařízení).*

Přídavek na dítě je vyplácen každý měsíc. Do roku 2010 byla výše přídavku na dítě odvozena od příjmu rodiny, ale dnes se výše odvíjí od věku nezaopatřeného dítěte. Částka je pevně stanovená (Kaczor, 2015, s. 155). V následující tabulce jsou znázorněny jednotlivé částky přídavku na dítě platné k roku 2016 rozdělené podle věku dítěte.

Tabulka 2 Měsíční výše přídatku na dítě platná k roku 2016

Dítě do 6 let	500 Kč
Dítě od 6 – 15 let	610 Kč
Dítě od 15 – 26 let	700 Kč

zdroj: *Vlastní zpracování* podle zákona č. 117/1995 Sb., (§ 18)

2.3.2 Příspěvek na bydlení

Příspěvku na bydlení se budeme věnovat v rámci poslední teoretické části bakalářské práce, proto zde bude popsán velmi okrajově.

Příspěvek na bydlení je dávkou náležící vlastníku nebo nájemci bytu, kdy podmínkou je nahlášen trvalý pobyt osoby k danému bytu. V oblasti posuzování nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši je stěžejní vzorec, který říká, že nárok má daná osoba tehdy, pokud *náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35) a zároveň součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35) není vyšší, než částka normativních nákladů na bydlení* (Krebs a kol., 2015, s. 158).

2.3.3 Porodné

Porodné je určeno rodinám, jímž se narodilo první nebo druhé živé dítě. Nárok na porodné má rodina v případě, že příjem této rodiny nedosahuje 2,7 násobku životního minima, a to v kalendářním čtvrtletí předcházejícím narození dítěte. Jedná se jednorázovou dávkou, která činí u prvního dítěte 13 000 Kč a u druhého 10 000 Kč (Krebs a kol., 2015, s. 295).

2.3.4 Pohřebné

V případě úmrtí nezaopatřeného dítěte nebo jeho rodiče pohřebné náleží osobě zabezpečující pohřeb. Podmínkou pro vyplacení pohřebného je trvalý pobyt zemřelého na území ČR. Stejně tak, jako u porodného, je i pohřebné jednorázovou dávkou. Výše pohřebného činí 5000 Kč (Krebs a kol., 2015, s. 295).

2.3.5 Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek náleží rodiči, který pečuje o nejmladší dítě, a to celý den. Poskytnuta je mu celková částka 220 000 Kč, kterou čerpá do 4 let věku dítěte. Délku i výši pobírání

rodičovského příspěvku si rodič může zvolit v případě, že buď jemu, nebo druhému rodiči lze k datu narození stanovit 70%30násobku denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenské v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění. Může nastat situace, kdy není možné stanovit vyměřovací základ ani jednomu z rodičů. V takovém případě je rodičovský příspěvek vyplácen ve stanovených částkách za měsíc, a to 7 600 Kč do konce 9. měsíce věku dítěte a nadále 3800 Kč. Rodič si může svoji finanční situaci zlepšit výdělečnou činností, nicméně péče o dítě musí být zajištěna jinou zletilou osobou (Krebs a kol., 2015, s. 293 – 294).

V této kapitole jsme se zaměřili na SSP, kterou jsme zasadili do kontextu celého sociálního zabezpečení v ČR. Vymezili jsme základní pojmy důležité pro pochopení systému po-
tažmo jeho fungování. Následně jsme se věnovali jednotlivým dávkám SSP a jejím základním charakteristikám proto, abychom pochopili postavení příspěvku na bydlení v rámci současného systému dávek. Nyní můžeme plynule přejít už konkrétně k příspěvku na bydlení.

3 PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Příspěvek na bydlení je jedna ze základních dávek SSP sloužící k uspokojování základních životních potřeb člověka souvisejících s bydlením. Zajištění si bydlení na společensky přijatelné úrovni je důležité. Příspěvek je jedním z nástrojů bytové politiky, která k zajištění takového bydlení napomáhá. Je ukotven stejně jako všechny ostatní dávky SSP v zákoně č. 117/1995 Sb., s tím, že příspěvek na bydlení je zmíněn v § 24 – 28.

Jedná se o podporu ve sféře nájemního bydlení, kdy je na příspěvek nahlíženo, jako na jeden z pilířů bytové politiky. Jeho cílem je zvýšit příjem domácností, kdy využití příspěvku nesměruje pouze k sociálnímu bydlení, ale i k zajištění bydlení v sektoru soukromého nájemního bydlení (Lux et. al., 2010, s. 21). Poskytování příspěvku posouvá úroveň bydlení na jistý standard, kterého by za normálních okolností lidé s nízkými příjmy nedosáhli. Z pohledu sociálního zabezpečení má příspěvek na bydlení příjemci pomoci snížit z celkového rozpočtu částku vynaložené za bydlení. Příjemce poté vynaloží méně peněz za bydlení, a tak část svého rozpočtu může věnovat dalším potřebám, které však s bydlením nesouvisí (Kemp cit. podle Cenkova, 2014, s. 16 – 17). Z toho vyplývá, že je určen nejen nízkopříjmovým rodinám, ale i jednotlivcům za účelem pomoci těmto osobám pokrýt náklady na bydlení. Základním rysem této dávky je testování příjmů rodiny, a to za rozhodné období, jímž je u příspěvku na bydlení předchozí kalendářní čtvrtletí (Arnoldová, 2015, s. 222 – 223). Příspěvek je zaveden i v jiných členských státech Evropské unie. Můžeme sledovat značné rozdíly v nastavení příspěvku mezi ČR a ostatními zeměmi. V některých zemích je příspěvek zaměřen pouze na domácnosti žijící v nájemním bydlení. Lze totiž rozlišovat z terminologického hlediska příspěvek na nájemné a příspěvek na bydlení (Lux et. al., 2010, s. 21)

V ČR je příspěvek na bydlení poskytován za splnění určitých podmínek jak nájemci, tak i vlastníkovu bytu. Tyto podmínky budou více přiblíženy v následujících kapitolách. V první řadě se ale nejdříve seznámíme s historií a vývojem příspěvku na bydlení v ČR, protože je důležité se seznámit s veškerými změnami a i se samostatným vznikem příspěvku na bydlení u nás.

3.1 Vývoj příspěvku na bydlení v ČR

Historická východiska pro vznik příspěvku na bydlení jsou v počátcích pro všechny země stejná, kdy hlavním podnětem byla již první světová válka.

Sociální problémy spojené s bydlením se vyskytly již po první světové válce, kdy spouštěčem těchto problémů byl nedostatek bytů. Důvodem byla vyšší poptávka, než byla nabídka a majitelé bytů tak nastavovali vysoké ceny. Stát na tento popud začal regulovat nájemné v sektoru soukromého nájemního bydlení. Impulsem pro výstavbu nových bytů byly zavedeny tzv. *dotace na cihlu*, které byly poskytovány obcím, bytovým družstvům nebo neziskovým pronajímatelům. Tento způsob řešení bytové politiky byl požadován spíše od lépe placených tříd, než od nejchudších nájemníků. Tato skupina nepožadovala příspěvek na bydlení, ale dotace a výhody sociálního bydlení. Příspěvek měl být zaměřen pouze na nejchudší obyvatelstvo a výhody sociálního bydlení potom na kvalifikované pracovníky a obyvatele ze střední třídy. Nedostatek bytů po první i druhé světové válce stále přetrvával a bylo potřeba situaci urychleně řešit. Vhodné bylo využít dotace určené nabídce oproti příspěvku na bydlení, který sice zlepšoval finanční situaci lidí, ale nezvýšil počet nově vystavěných bytů. Nutné je také podotknout, že mnohé státy neměly tak dobře rozvinutý systém sociálního zabezpečení, takže příspěvek nebyl mnohdy vůbec zaváděn. Přístup k bytové politice se ale později změnil. S postupně rostoucím bytovým fondem a výstavbou nových bytů byla výrazně zatěžována hospodářství států. V některých státech se zrušily nebo zmírnily dotace na cihlu a přistoupilo se k systému příspěvku na bydlení, který je závislý na výši příjmu. Jednotlivé státy se k této situaci stavěly tak, že pomoc s náklady na bydlení je nejlepší řešení, protože příjem byl považován za největší problém, nikoliv bydlení. V ČR byl příspěvek na bydlení zaveden v 90. letech (Kemp, cit. podle Cenková, 2014, s. 16 – 17).

Na začátku 90. let se v ČR ve spojení s neustále rostoucími náklady hovořilo o vytvoření specifické sociální dávky, která by měla pomoci domácnostem s nízkými příjmy. Od roku 1990 se tak začala vyplácet plošná dávka s názvem **státní vyrovnávací příspěvek** (Dlouhý, 1997, cit. podle Lux a Kostelecký, 2011, s. 112). V roce 1993 vznikl zákonem č. 319/1993 Sb., o příspěvku na nájemné - **příspěvek na hrubé nájemné**. Tento příspěvek byl zaměřen pouze na občany, kteří bydleli v nájemních bytech. Byl vyplácen v období od roku 1994 do konce roku 1995. Účelem příspěvku na nájemné bylo poskytnout nájemníkům jistotu, že budou schopni výši nájemného uhradit. Příspěvek měl omezenou účinnost a byl zaměřen na příjmově slabší domácnosti. Jednalo se o domácnosti, jejichž příjem byl nižší, než životní minimum, a to o 30 %. Příspěvek na hrubé nájemné byl poskytován maximálně 6 měsíců, kdy výjimku tvořili osoby starší 75 let a invalidní občané. V roce 1996 vznikl zákonem č. 117/1995 Sb., **příspěvek na bydlení**, který nahradil přechodný příspěvek

vek na hrubé nájemné (Poláková, 2006, s. 83). Příspěvek na bydlení byl zaměřen z počátku na domácnosti, jejichž příjmy byly menší, než 1,6 násobek životního minima. Do roku 1998 se koeficient snížil na 1,4 násobek. Výše příspěvku na bydlení se odvíjela od výše příjmu a struktury domácnosti. Od roku 2007 došlo k důležitým úpravám příspěvku. Došlo k tomu se změnou pojetí životního minima a následném přijetí zákona o jednostranném zvyšování nájemného z bytu. Příspěvek byl zaměřen stejně, jako do roku 2006 na nájemce nebo vlastníka bytu, který má v témže bytě hlášen trvalý pobyt. Zároveň více, jak 30 % rozhodného příjmu (v Praze 35%) tvoří náklady na bydlení a stejně tak těchto 30% rozhodného příjmu jsou nižší, než normativní náklady na bydlení (Lux a Kostecký, 2011, s. 113-114).

Zákon o SSP byl novelizován celkem 92 krát s tím, že příspěvek na bydlení byl upraven v rámci 24 novel. Za stěžejní považujeme **zákon č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a o pomoci v hmotné nouzi**. Touto novelou došlo i ke změně zákona o SSP, kdy byl změněn příspěvek na bydlení v §24 – 28. Jsou zde uvedeny nově jak náklady na bydlení, tak i normativní náklady na bydlení s tím, že od tohoto okamžiku vláda každoročně vydává nařízení o stanovení výše částek nákladů spojených s bydlení.

3.2 Vymezení základních pojmů vztahujících se k příspěvku na bydlení

Náklady na bydlení a normativní náklady na bydlení jsou pojmy, se kterými se v procesu posuzování nároku na dávku a její výši pracuje. Děje se tak od roku 2006, jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole. Jsou uvedeny v zákoně č. 117/1995 Sb., v aktuálním znění § 25 a 26.

Náklady na bydlení zahrnují nejen nájemné v oblasti nájemního sektoru a srovnatelné náklady v oblasti vlastnického sektoru, ale také i náklady, které souvisí s užíváním bytu (Sunega et. al., 2011, s. 47). Pokud nejsou náklady související s užíváním bytu zahrnuté do nájemného, hovoříme např. o úklidu společných prostor v domě, čištění komínů atd.

Zákon č. 117/1995 Sb., uvádí, vše, co se zahrnuje do nákladů na bydlení, a jak se náklady pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví. Zahrnujeme do nich *náklady za plyn, vodné, stočné, odvoz odpadu a centrální vytápění nebo pevná paliva a stanoví se jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje (§25)*

Do **normativních nákladů na bydlení** se zahrnuje v případě nájemních bytů částka nájemného. V případě družstevních bytů a bytů vlastníků poté srovnatelné náklady. Také se do normativních nákladů na bydlení řadí ceny služeb a energií. Jsou počítány z hlediska velikosti bytů, a to pro daný počet osob, které v bytě trvale žijí. Jsou dány pevnými částkami, které jsou každým rokem stanoveny nařízením vlády (Sunega et. al., 2011, s. 47).

3.2.1 Posuzování nákladů na bydlení

Po vymezení nákladů na bydlení a normativních nákladů na bydlení můžeme již vymežit, jak se s nimi pracuje v procesu jejich posuzování. Náklady na bydlení a normativní náklady na bydlení jsou jedním z hlavních nástrojů pro posouzení nároku na dávku a její výši. Posuzují se částky nákladů na bydlení a rozhodný příjem domácností vynásobený příslušným koeficientem.

Zákon č. 117/1995 Sb. v § 24 uvádí, že *nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 a na území hlavního města Prahy 0,35 není vyšší, než částka normativních nákladů na bydlení. Z uvedeného paragrafu vyplývá, že nárok na dávku vzniká v případě, že částka nákladů na bydlení, která se stanovuje podle §25, musí být vyšší, než rozhodný příjem rodiny vynásobený koeficientem 0,30 (v Praze 0,35) a to musí být menší, než částka normativních nákladů na bydlení. Důležitý je v tomto vzorci rozhodný příjem, **do nějž se pro účely příspěvku na bydlení započítává i přídavek na dítě a rodičovský příspěvek.***

3.3 Řízení

Řízení je zahájeno ÚP na základě písemné žádosti, kterou podává oprávněná osoba. Tato osoba činí za ostatní členy rodiny. Aby mohla být žádost podána, musí všechny zúčastněné osoby souhlasit se zveřejněním osobních údajů a předáním těchto údajů příslušným okresním úřadům a MPSV. Jedná se tak především o výši příjmu, údajích o trvalém pobytu, a dalších informacích nezbytných pro nárok a výplatu dávky. Jedná se tak podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (Tomeš, 2009, s. 266). Konkrétně o tom hovoří § 3 tohoto zákona, který říká, že *zákon se vztahuje na osobní údaje, které zpracovávají státní orgány, orgány územní samosprávy, jiné orgány veřejné moci, jakož i fyzické osoby a právnické osoby.*

Prvním krokem k získání příspěvku na bydlení je podání žádosti o příspěvek na bydlení. Osoba podáním žádosti zahájí celé řízení o přiznání příspěvku. Žádost se podává na předepsaném tiskopise, stejně jako všechny dávky SSP. Tento **formulář s názvem Žádost o příspěvek na bydlení** lze možné podat buď osobně na příslušné pobočce ÚP, nebo i elektronicky na stránkách MPSV, pokud má osoba zřízený elektronický podpis. V případě osobního podání je formulář k dispozici na ÚP nebo ke stažení na stránkách MPSV.

K vyplněné žádosti je nutné doložení dalších souvisejících dokladů a potvrzení. Nutné je doložit **doklad o výši čtvrtletního příjmu**, který je přílohou formuláře - žádosti o příspěvek na bydlení. Tento doklad musí vyplnit všechny osoby, které jsou hlášeny v témže bytě k trvalému pobytu. Dalším důležitým dokumentem, který je potřeba také doložit, je **doklad o výši nákladů na bydlení**. Na příslušném ÚP je dále nutné předložit **průkaz totožnosti** (pas nebo občanský průkaz), **nájemní smlouvu nebo smlouvu o vlastnictví bytu a rodný list u dětí do 15 let** (MV ČR, Portál veřejné správy, *příspěvky a doplatky*, 2016).

Je nutné zdůraznit, že žadatel musí být plně svéprávný. Podle NOZ se *plně svéprávným člověk stává zletilostí. Zletilost se nabývá dovršením osmnáctého roku věku* (§ 30, č. 89/2012 Sb.).

Z žádosti o příspěvek na bydlení je patrné, že se příspěvek vyplácí buď na platební účet příjemce, nebo poštovní poukázkou. Tyto údaje žadatel vyplní ve formuláři. Stejně tak je tato informace uvedena i v § 58 zákona č. 117/1995 Sb., který říká, že *dávka se vyplácí v české měně převodem na platební účet určený příjemcem dávky, nebo poštovním poukazem, a to podle rozhodnutí příjemce dávky. Oprávněná osoba je povinna v žádosti uvést, kterým z uvedených způsobů jí má být dávka vyplácena*. Co se týče pravidelnosti vyplácení, tak stejně tak, jako všechny ostatní dávky SSP se i příspěvek na bydlení vyplácí každý měsíc, a to zpětně, *tedy nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla dávka přiznána* (§ 57, zákona č. 117/1995 Sb.). To znamená, že pokud žadatel žádá např. v dubnu, vyplácen mu bude za duben až v květnu.

Nejvyšší přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení byla do roku 2015 nanejvýš 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let. Přičemž toto omezení neplatilo pro osoby starší 70 let a pro osoby se zdravotním postižením žijících v bytech pro ně určených. Nyní je příspěvek na bydlení poskytován neomezeně. Změněno je to zákonem č. 252/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Pro účely naší bakalářské práce se v praktické části

řídíme ustanovením, které platilo do roku 2015, protože byla praktická část v této době již realizována.

Tato poslední kapitola teoretické části byla pojata komplexně, kdy jsme se zaměřili ze začátku na základní charakteristiky příspěvku na bydlení, poté na jeho historický vývoj, vymezení základní terminologie a proces posuzování nároku na dávku. Poté jsme se věnovali samotnému řízení, které je v počátcích stejné pro všechny dávky s tím, že jsme věnovali velkou pozornost formulářům a dokladům, které jsou při žádání o příspěvek na bydlení nezbytné. Ke konci jsme zmínili způsob výplaty a dobu vyplácení příspěvku. Celý proces řízení je relativně krátký a jednoduchý. Uvedené informace vnímáme za důležité je znát. Příspěvek na bydlení může výrazně pomoci spoustě rodinám v řešení jejich naléhavé a komplikované situace.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

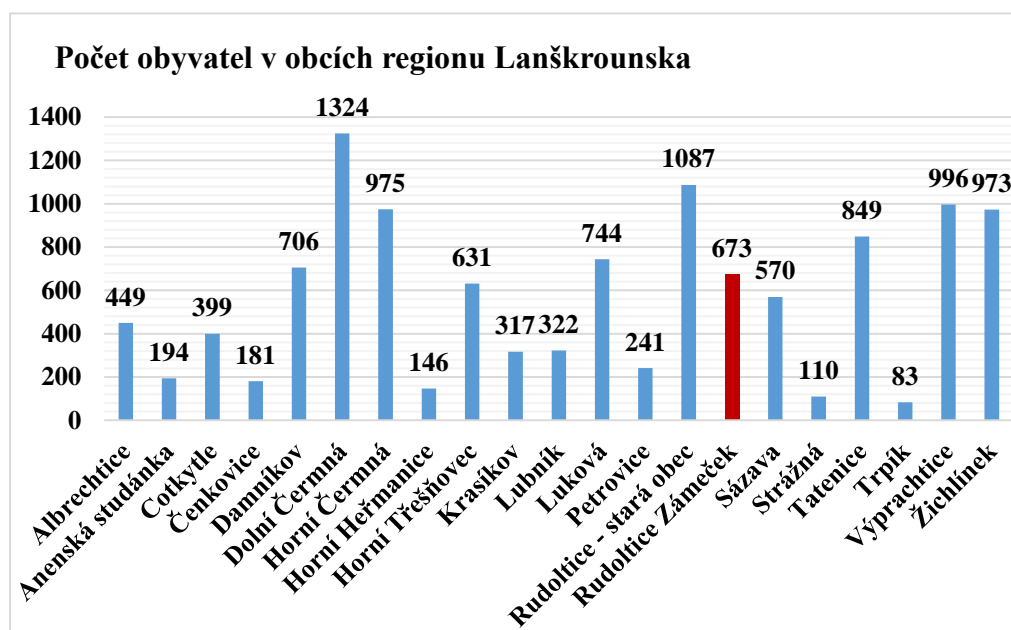
4 ZDŮVODNĚNÍ VÝZKUMNÉHO ZAMĚŘENÍ

V praktické části bakalářské práce zaměříme výzkumné šetření na obce regionu Lanškrounsko do 5000 obyvatel. Zaměřili jsme se na tento region z toho důvodu, že je zde vystavěno mnoho bytů pro příjmově vymezené osoby. Jedná se o sociální bydlení. Následující definice nám objasní, kdo je příjmově vymezená osoba.

Příjmově vymezenou osobou se podle § 2 nařízení vlády č. 146/2003 Sb., o použití prostředků státního fondu rozvoje bydlení ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů pro příjmově vymezené osoby rozumí, jako *samostatně žijící osoba, která prokáže, že její průměrný měsíční příjem zjištěný v období 12 kalendářních měsíců nepřesáhl 0,8 násobek průměrné měsíční mzdy za národní hospodářství zveřejněné Českým statistickým úřadem nebo osoba s dalšími členy domácnosti, která prokáže, že její průměrný měsíční příjem zjištěný v období 12 kalendářních měsíců nepřesáhl 1,5 násobek průměrné měsíční mzdy za národní hospodářství zveřejněné Českým statistickým úřadem.*

Konkrétně například v obci Rudoltice, což je druhá největší obec podle počtu obyvatel v regionu, je vystavěno celkem **403 nájemních bytů, z toho 328 bytů pro příjmově vymezené osoby**. Podle dat Ministerstva vnitra (dále jen MV) měla obec k 1. 1. 2015 1760 obyvatel. (MV ČR, 2016). Z toho na sídlišti Zámeček této obce v tu dobu žilo 673 obyvatel.

Graf 1 Srovnání velikostí obce podle počtu obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat MV ČR (2016) k 1. 1. 2015

Jak můžeme vidět na grafu, toto množství obyvatel je srovnatelné s velikostí větší obce v regionu. Podle informací od pracovnice Obecního úřadu v Rudolticích, jsou nájemci těchto bytů častými žadateli o dávky SSP, potažmo příspěvku na bydlení. Otázka informovanosti bude tak obecně problematikou celého regionu, neboť byty tohoto typu jsou vystavěny i v dalších obcích regionu a obecně tak všechny osoby v produktivním věku v této lokalitě mají možnost si o tyto byty zažádat. Proto je velmi důležité zjistit, zda mají v souvislosti s tímto povědomí o příspěvku na bydlení.

4.1 Charakteristika regionu Lanškrounsko

Region Lanškrounsko tvoří 21 obcí, a to konkrétně **Albrechtice, Anenská studánka, Cotkytle, Čenkovice, Damníkov, Dolní Čermná, Horní Čermná, Horní Heřmanice, Horní Třešňovec, Krasíkov, Lubník, Luková, Petrovice, Rudoltice, Sázava, Strážná, Tatenice, Trpík, Výprachtice a Žichlínek**. Ústředním centrem celého regionu je město Lanškroun. V regionu se nachází největší lyžařský areál Čenkovice, poutní místo Mariánská hora a také přírodní rezervace Třebovské stěny s tím, že těmito místy proudí hlavní evropské rozvodí Černého a Severního moře. Nachází se zde i naučná stezka, která je vhodná pro rodiny s dětmi a přístupná i pro handicapované osoby (Frühařová, 2015).

Pro účely naší bakalářské práce jsou zde v tabulce vymezeny k jednotlivým obcím počty obyvatel podle MV ČR platné k 1. 1. 2015.

Tabulka 3 Počet obyvatel v obcích regionu Lanškrounsko platné k 1. 1. 2015

Albrechtice	449
Anenská studánka	194
Cotkytle	399
Čenkovice	181
Damník	706
Dolní Čermná	1 324
Horní Čermná	975
Horní Heřmanice	490
Horní Třešňovec	631
Krasíkov	317
Lubník	322
Luková	744
Petrovice	241
Rudoltice	1 760
Sázava	570
Strážná	110
Tatenice	849
Trpík	83
Výprachtice	996
Žichlínek	973

zdroj: *Vlastní zpracování* podle dat MV ČR (2016) k 1.1. 2015

Se všemi uvedenými obcemi v tabulce pracujeme v rámci výzkumného šetření. Neuvedli jsme záměrně ústřední město Lanškroun, protože ten k 1. 1. 2015 má 9 583 obyvatel a my pracujeme pouze s obcemi do 5000 obyvatel.

5 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU

Ve výzkumném šetření se budeme zabývat problematikou **informovanosti osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení, a to se zaměřením na obce do 5000 obyvatel v regionu Lanškrounsko**. Problematikou bydlení a podpory v oblasti bydlení se zabývá řada autorů.

Zejména se jedná o autory působící na Sociologickém ústavu Akademie věd ČR (dále jen AV ČR). Tito autoři v rámci oddělení socioekonomie bydlení realizují výzkumy a studie k tématu bydlení. Z mnohých z nich jsme čerpali při zpracovávání teoretické části bakalářské práce. Mluvíme především o Ing. Martinu Luxovi, Ph.D., který je vedoucím zmíněného oddělení AV ČR. Dále pak je vhodné zmínit i jeho kolegy a spoluautory některých studií, jako jsou Mgr. Martina Mikeszová, Ph.D. a Ing. Petr Sunega (AV ČR, 2015). Podobný výzkum realizovaný na toto téma jsme nenašli, nevycházíme tedy z žádné již zkoumané problematiky.

5.1 Definice klíčových konceptů

V této kapitole si vymezíme základní klíčové koncepty vztahující se k námi stanovenému výzkumnému problému. Jedná se zejména o definici produktivního věku a regionu. Z hlediska sběru dat je nutné si vymezit tyto pojmy, protože jsme při procesu sběru dat z těchto uvedených definic vycházeli.

Produktivní věk je podle Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2016) vymezen jako rozmezí ve věku od **15 do 64 let**. Toto vymezení vychází z ekonomického pohledu, kdy obyvatelstvo je rozděleno do základních tří kategorií podle věku. Mluvíme o věkových kategoriích: 0 – 14 (předproduktivní věk), 15 – 64 (produktivní věk) a 65 let a více (postproduktivní věk). Jedná se o rozdělení do pětiletých věkových skupin. Informace ohledně věku jsou důležité při výpočtu souhrnných ukazatelů statistiky.

Region je součást zemského povrchu, lišící se svým sociálně geografickým nebo fyzickogeografickým rysem od území státu. Důležité jsou vztahy i vazby, které jsou většinou silnější v rámci regionu, než mezi regiony a kolem něj (Matějček, 2007, s. 95).

5.2 Pojetí výzkumu

Výzkum je orientovaný kvantitativně. Kvantitativní výzkum operuje s čísly, které se dají zpracovat matematicky. Jedná se především o vypočítání průměru, součet a vyjádření těchto čísel v procentech atd. Lze používat i další statistické metody orientované matematicky.

Zejména se jedná o směrodatnou odchylku, i korelační koeficient. V případě využití dotazníku, tedy výzkumné metody v rámci kvantitativního výzkumu, nemusíme být s respondenty přímo v kontaktu. Kvantitativní výzkum se zaměřuje na osoby reprezentující určitou populaci (Gavora, 2010, s. 35-36).

6 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V této kapitole si vymezíme výzkumné otázky, výzkumné cíle, výzkumný soubor, techniky sběru dat a stručně popíšeme proces získávání dat. Při zpracovávání praktické části vycházíme z odborných publikací. Zejména od M. Chrásky a jeho publikace *Metody pedagogického výzkumu* a také od P. Gavory a jeho publikace *Úvod do pedagogického výzkumu*. Při zpracování dotazníku se opíráme především o zákony č. 117/1995 Sb., a 110/2006 Sb.,

Vymezení výzkumných otázek

Hlavní výzkumnou otázkou pro tento výzkum formulujeme takto:

Jaká je informovanost osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení žijících v obcích do 5000 obyvatel v regionu Lanškrounsko?

Dílkami výzkumnými otázkami zjišťujeme konkrétně znalosti respondentů z klíčových oblastí týkajících se příspěvku na bydlení, abychom si jimi odpověděli na hlavní výzkumnou otázku. Pokud respondenti mají znalosti z jednotlivých oblastí, usuzujeme, že jsou určitým způsobem informováni.

Dílkí výzkumné otázky formulujeme následovně:

- **Jaká je znalost respondentů z oblasti dávek státní sociální podpory?**
- **Jaká je znalost respondentů z oblasti žádání o příspěvek na bydlení?**
- **Jaká je znalost respondentů z oblasti posuzování nároku na příspěvek na bydlení?**
- **Jaká je znalost respondentů z oblasti vyplácení příspěvku na bydlení?**

Vymezení výzkumných cílů

Hlavní výzkumný cíl je pro tento výzkum formulován takto:

Zjistit informovanost osob v produktivním věku o příspěvek na bydlení žijících v obcích do 5000 obyvatel v regionu Lanškrounsko.

Dílkami výzkumnými cíli naplňujeme podstatu celého výzkumu a formulujeme je takto:

- **Odhalit znalost respondentů z oblasti dávek státní sociální podpory.**
- **Zjistit znalost respondentů z oblasti žádání o příspěvek na bydlení.**
- **Identifikovat znalost respondentů z oblasti posuzování nároku na příspěvek na bydlení.**

- **Odhaliť znalost respondentů z oblastí vyplácení příspěvku na bydlení.**

Vymezení výzkumného souboru

Výzkumného šetření se zúčastnili osoby v produktivním věku ve zmíněné lokalitě. Výzkumný soubor pro tento výzkum byl vybrán na základě *dostupného výběru*. Dostupný výběr je vysvětlen podle Gavory (2010, s. 79 – 80) jako výběr, který vzniká v případě, kdy máme respondenty ve svém nejbližším okolí a lze je oslovit, pro dané výzkumné šetření.

Uvedeme zde základní soubor a výběrový soubor výzkumu. Základní soubor je pojem, zahrnující všechny situace či osoby, které patří do námi zkoumané skupiny. Výběrový soubor je poté vybraná skupina prvků ze základního souboru reprezentující základní soubor (Chráska, 2007, s. 20).

Základním souborem jsou pro účely našeho výzkumu všechny osoby v produktivním věku. **Výběrovým souborem** jsou osoby v produktivním věku žijící v obcích do 5000 obyvatel v regionu Lanškrounsko. Celkem výběrový soubor tvořilo 12 314 obyvatel.

Použité techniky sběru dat

Realizovali jsme písemné dotazníkové šetření, které obsahovalo 21 otázek.

Podle Gavory (2010, s. 121) je dotazník metoda, která se používá nejčastěji a jedná se o kladení otázek a získávání odpovědí, a to písemnou formou.

V první části dotazníku se nachází základní kontaktní neboli identifikační položky. Jedná se zejména o určení pohlaví, věku bydliště, a zda je daný respondent zaměstnaný či nikoliv, a zda pobírá příspěvek na bydlení, případně další dávky SSP. V hlavní části je dotazník složen z uzavřených strukturovaných položek (polytomických) i z otevřených nestrukturovaných položek. Jednotlivé položky v dotazníku jsou pokládány tak, aby odpověděly na hlavní výzkumnou otázku, potažmo dílčí výzkumné otázky a splnily tak hlavní cíl výzkumu, tedy i dílčí výzkumné cíle. Dotazník byl sestavován podle odborné literatury a především ze zákona č. 117/1995 Sb., a dalších souvisejících aktuálně platných právních předpisů. Dotazník byl zvolen jako hlavní metoda výzkumného šetření.

Proces získávání dat

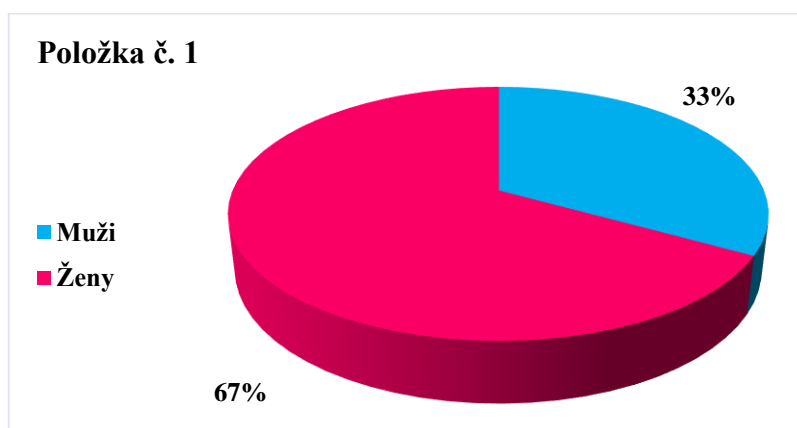
Výzkum byl realizován na přelomu prosince roku 2015 a ledna roku 2016. Dotazník byl předkládán respondentům pouze v tištěné podobě. Formu tištěné podoby jsme zvolili s ohledem na věkovou kategorii respondentů. Jsme si vědomi, že proces získávání dat elektronickou formou pro mnohé osoby v produktivním věku je stále obtížné. Zvláště u osob starších, které s internetem nepracují ani v zaměstnání. Dotazníky byly na základě mé žádosti uloženy na obecních úřadech obcí, kde měli možnost respondenti dotazníky vyplnit. Na ÚP jsme dotazníky nekládali z toho důvodu, že ÚP pro region Lanškrounsko má své kontaktní pracoviště v ústředním městě Lanškroun a dotazníky by nám tak mohli vyplnit i občané z Lanškrouna, kteří ale nespádají do našeho výběrového souboru. Jak už bylo zmíněno, výzkumný soubor jsme vybírali na základě dostupného výběru, nicméně vzhledem k nízkému počtu přihlášených respondentů jsme způsob výběru doplnili o *techniku sněhové koule* tzv. nabalování. Data byla sesbírána a vyhodnocena na konci března roku 2016.

7 ANALÝZA DAT

V této kapitole budeme analyzovat data. Analýza dat je graficky znázorněna pomocí grafů, vztahujících se k jednotlivým položkám v dotazníku. Data byla zpracována v programu Microsoft Excel. Jednotlivé podkapitoly jsou popsány podle oblastí, ze kterých jsme zkoumali znalosti respondentů. V návaznosti na formulaci výzkumných otázek se jedná o znalosti z oblasti dávek SSP, z oblasti žádání o příspěvek na bydlení, z oblasti posuzování nároku na příspěvek na bydlení a z oblasti vyplácení příspěvku na bydlení. Grafy jsou okomentovány interpretací získaných dat. Jedná se o **deskriptivní výzkum**, který jsme na doporučení metodoložky Mgr. Jany Martinové doplnili o výpočet Testu dobré shody CHÍ – KVADRÁT, kterým ověřujeme statisticky významný rozdíl v odpovědích respondentů u vybraných položek v dotazníku. V rámci výpočtu Testu dobré shody CHÍ – KVADRÁT používáme hladinu 0,05 a stanovujeme nulovou (H_0) a alternativní (H_a) hypotézu.

7.1 Identifikační položky

Položka č. 1: Jakého jste pohlaví?

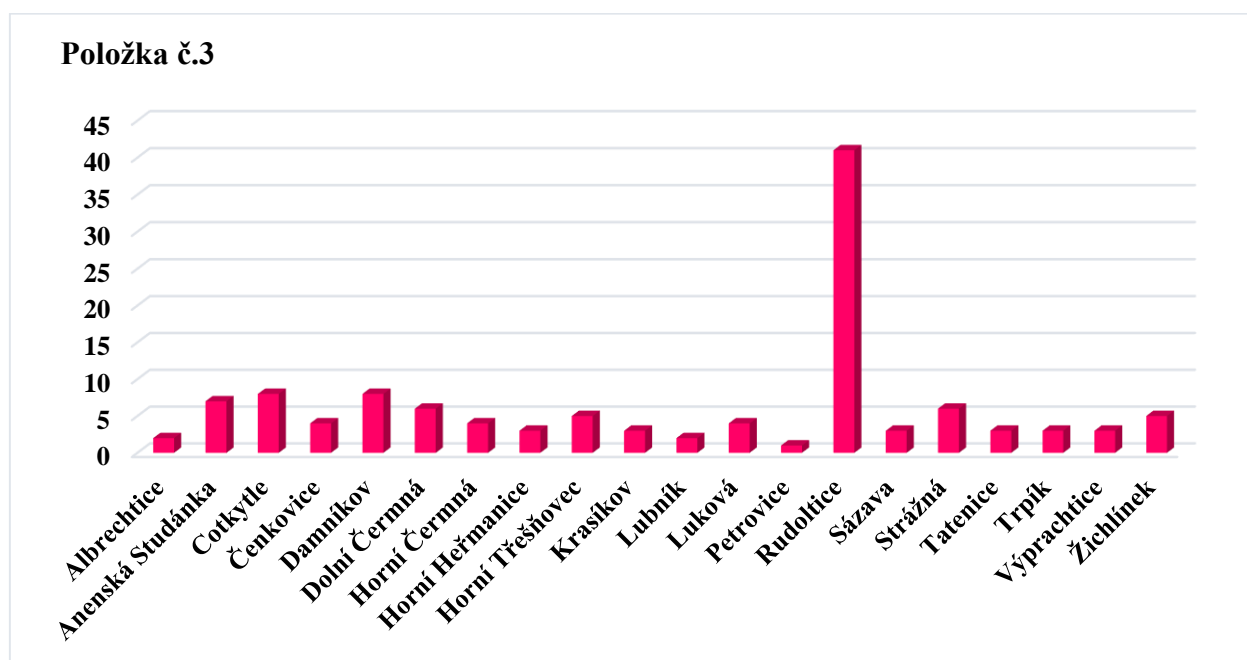
Graf 2 Pohlaví

Graf 2 znázorňuje strukturu respondentů z hlediska jejich pohlaví. Výzkumného šetření se zúčastnili jak muži, tak i ženy. Žen se zúčastnilo celkem 81 (67 %) a mužů 40 (33 %). Celkový počet respondentů činí 121. Jak můžeme vidět, struktura respondentů z hlediska pohlaví je značně nerovnoměrná. Tuto skutečnost odůvodňujeme tím, že ženy jsou aktivnější v oblastech, vyžadující úřední vyřizování záležitostí.

Položka č. 2 – Kolik je Vám let?

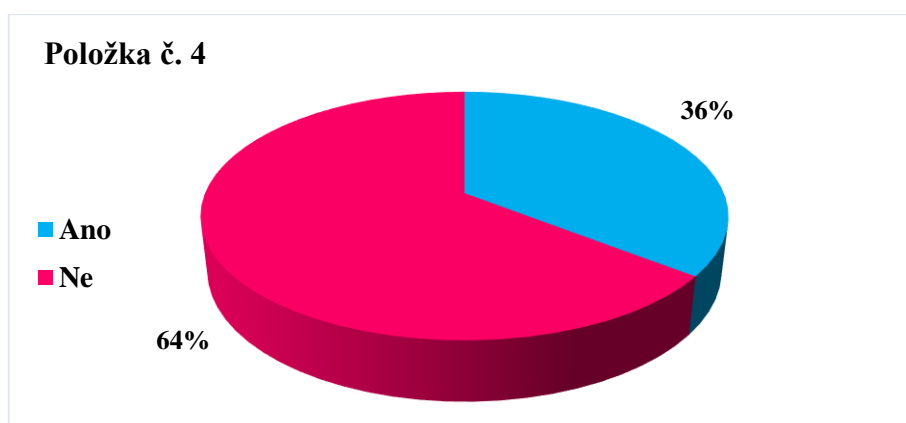
Tato otázka v dotazníku byla otevřená. Respondenti uvedli na vyznačené místo svůj věk. Naše výzkumné šetření je zaměřeno na osoby v produktivním věku, takže tato položka má identifikační charakter. Také jsme ji zařadili do dotazníků z toho důvodu, abychom zjistili, zda jsme naplnili věkové rozpětí produktivního věku. Aritmetickým průměrem jsme zjistili, že průměrný věk respondentů činí 38 let.

Položka č. 3 – Ve které obci žijete?

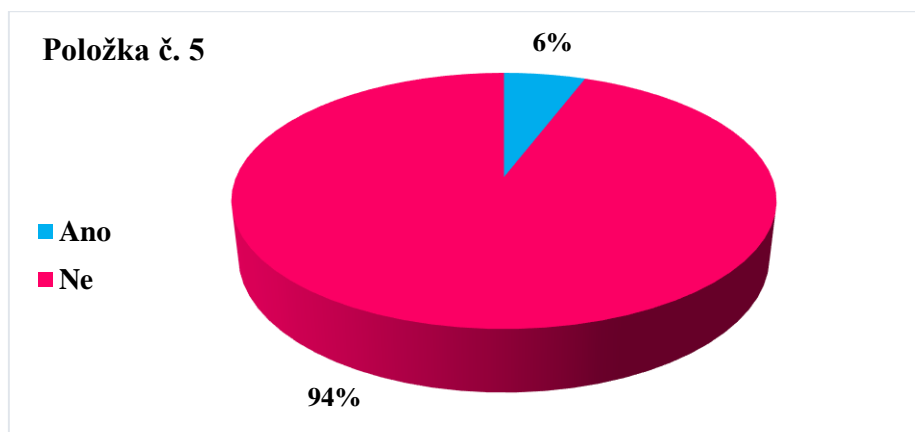

Graf 3 Bydliště

Z grafu 3 je patrné, že nejvíce respondentů, kteří se zúčastnili našeho výzkumu, bydlí v obci Rudoltice. Jedná se o 41 respondentů. Jak můžeme také vidět, výzkumného šetření se zúčastnili respondenti všech uvedených obcí, ale již ne v takovém počtu.

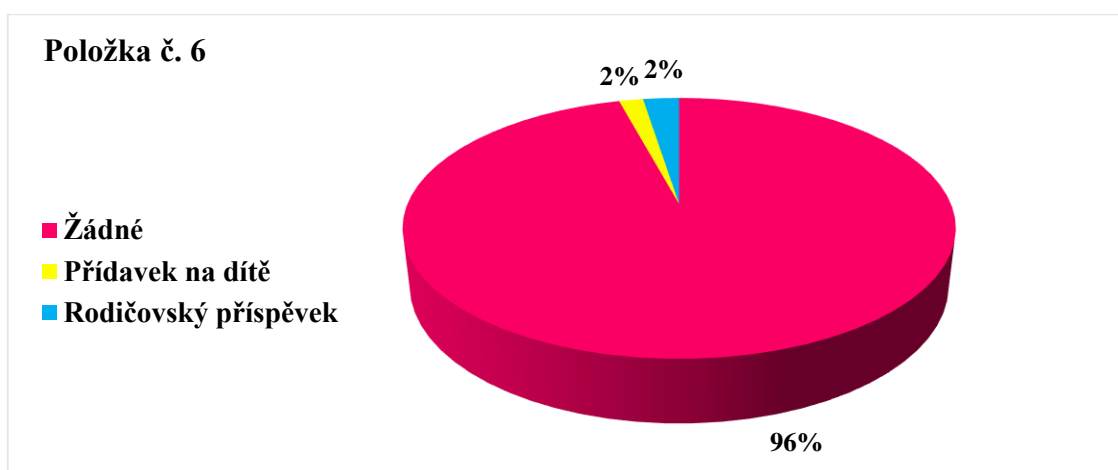
Položka č. 4: Jste nezaměstnaný?**Graf 4 Ekonomická aktivita**

Graf 4 znázorňuje strukturu respondentů z pohledu ekonomické aktivity. V položce č. 4 jsme se ptali respondentů, zda jsou zaměstnaní či nikoliv. Z uvedených odpovědí vyplývá, že nezaměstnaných respondentů je 43, což je 36 % respondentů, a zaměstnaných 78, což odpovídá 64 % respondentů.

Položka č. 5: Jste příjemcem příspěvku na bydlení?**Graf 5 Pobírání příspěvku na bydlení**

Graf 5 znázorňuje strukturu respondentů z pohledu pobírání příspěvku na bydlení. Na uvedeném grafu vidíme, že příjemcem příspěvku na bydlení je 7 respondentů, což odpovídá 6%. Naopak většina respondentů není příjemcem příspěvku na bydlení. Jedná se o 94 % respondentů.

Položka č. 6: Které další dávky státní sociální podpory pobíráte?

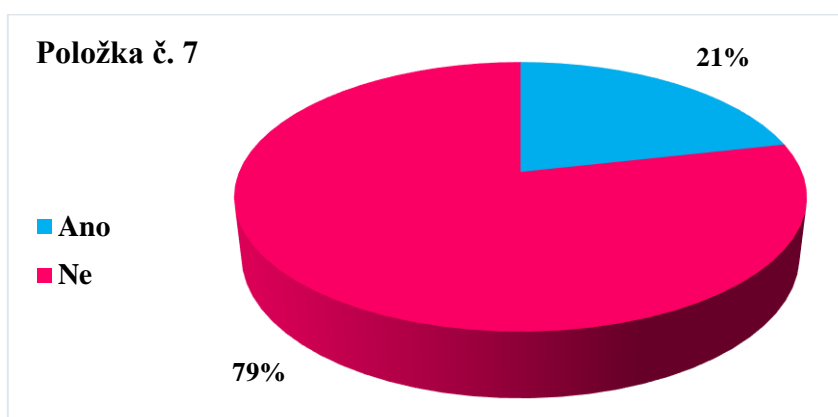

Graf 6 Pobírání dávek SSP

Graf 6 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda pobírají některé další dávky SSP. Většina respondentů (114), což odpovídá 96 %, uvedlo, že nepobírá žádné dávky. Dále byly uvedeny dávky, jako přídavek na dítě a rodičovský příspěvek. Rodičovský příspěvek pobírají 3 respondenti a přídavek na dítě pouze 2 z dotazovaných. Na grafu jsou tyto odpovědi znázorněny 2 %. **V rámci této položky uvedli dva respondenti i podporu v nezaměstnanosti,** ale v grafu není znázorněna, protože se nejedná o dávku SSP. Z této skutečnosti se taktéž domníváme, že respondenti, kteří uvedli podporu v nezaměstnanosti, neznají současný systém dávek SSP.

7.2 Znalosti z oblasti dávek státní sociální podpory

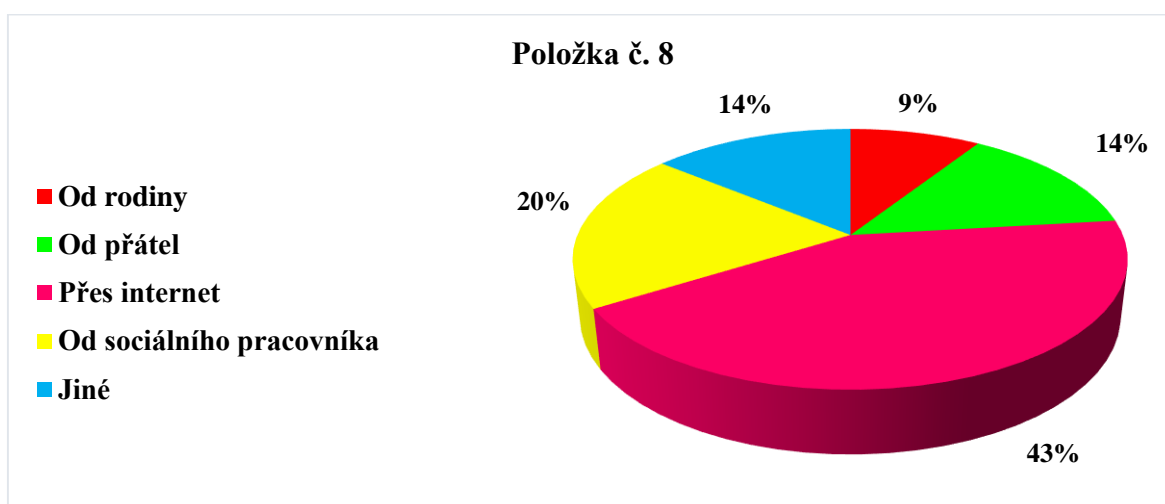
Položka č. 7: Víte, jaká je aktuální částka životního minima? Pokud ano, uveďte.

Graf 7 Částka životního minima jednotlivce

Graf 7 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku č. 7, zda vědí, jaká je aktuální částka životního minima jednotlivce. Tato položka již odpovídá na výzkumnou otázku týkající se znalostí respondentů z oblasti dávek státní sociální podpory. Většina respondentů (79%) uvedla, že tuto částku nezná a 21 % respondentů, uvedlo, že ano. **Pouze 4 respondenti odpověděli na danou otázku správně** a to částkou 3 410 Kč. Následně 5 respondentů uvedlo částku 3 500 Kč, 2 respondenti 3400 Kč a 2 respondenti 9 900 Kč. Ostatní respondenti se ve svých odpovědích lišili. Byly uváděny jednotlivě další částky: 3 100, 3 000, 7 200, 9 000, 9 800, 9 700, 6 500 a 10 500.

Položka č. 8: Jakým způsobem se dozvídáte informace o dávkách státní sociální podpory?

Graf 8 Způsob informování o dávkách SSP

Graf 8 znázorňuje, jakým způsobem se respondenti dozvídájí informace o dávkách SSP. Od rodiny se dozvídá 9 % respondentů. Od přátel se dozvídá informace 14% respondentů. Přes internet se dozvídá informace 43 % respondentů a od sociálního pracovníka 20 % respondentů. V možnosti *jiné* respondenti uváděli jiné způsoby, kterými se informace dozvídají. Jedná se především o televizi, což uvedlo 10 respondentů, školu uvedli 2 respondenti a 5 respondentů uvedlo, že tyto informace nehledá. Možnost *jiné* tak tvořila 14 %.

Položka č. 9: Příspěvek na bydlení přispívá k:

H_0 : Mezi znalostmi respondentů z oblasti účelu příspěvku na bydlení **neexistuje** statisticky významný rozdíl.

H_A : Mezi znalostmi respondentů z oblasti účelu příspěvku na bydlení **existuje** statisticky významný rozdíl.

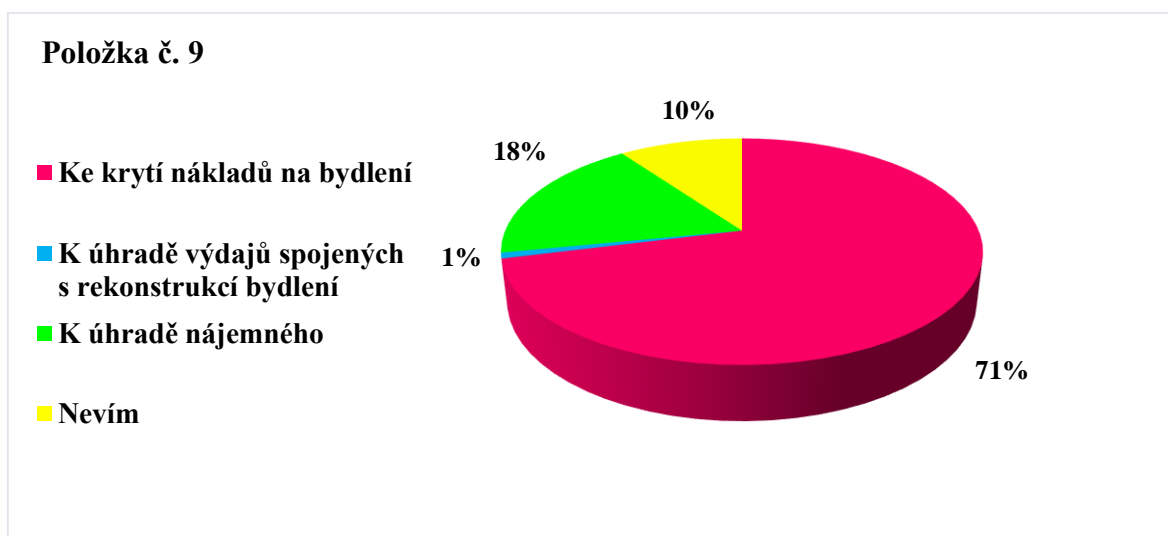
- a) Ke krytí nákladů na bydlení
- b) K úhradě výdajů spojených s rekonstrukcí bydlení
- c) K úhradě nájemného
- d) Nevím

	Pozorovaná četnost (P)	Očekávaná četnost (O)	$\frac{(P - O)^2}{O}$
a)	86	30,25	102,75
b)	1	30,25	28,28
c)	22	30,25	2,25
d)	12	30,25	11,01
Celkem	121	121	$X^2 = 144,29$

Tabulka 3 Účel příspěvku na bydlení

Porovnání: $X^2 = 144,29 > X^2_{0,05}(3) = 7,815$

Na základě výše uvedeného porovnání zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, která říká, že mezi znalostmi respondentů v oblasti účelu příspěvku na bydlení existuje statisticky významný rozdíl. Podle 86 respondentů příspěvek na bydlení přispívá k úhradě nákladů na bydlení. Pouze jeden respondent uvedl, že příspěvek na bydlení přispívá k úhradě výdajů spojených s rekonstrukcí bydlení. 22 respondentů uvedlo, že příspěvek na bydlení přispívá k úhradě nájemného a 12 respondentů uvedlo, že na tuto otázku nezná odpověď.

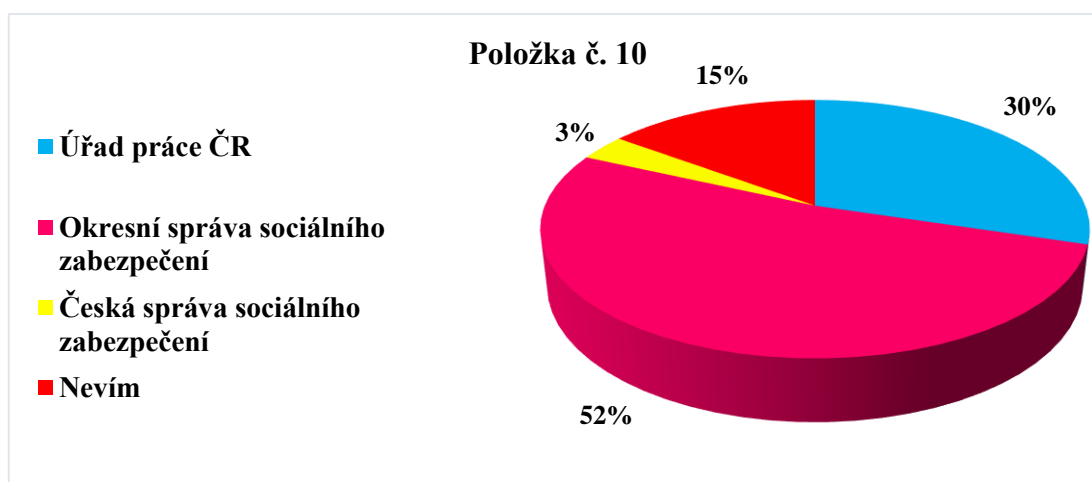

Graf 9 Účel příspěvku na bydlení

Graf 9 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku týkající se účelu příspěvku na bydlení. **Většina z dotazovaných (71 %), zvolila správnou odpověď.** Druhou nejčastěji zvolenou možností byla ta, že příspěvek na bydlení přispívá k úhradě nájemného, kdy tuto možnost volilo 18 % dotazovaných. Jeden respondent odpověděl, že příspěvek na bydlení přispívá k úhradě výdajů spojených s rekonstrukcí bytu a ostatní zvolili možnost *nevím*. Respondentů, kteří zvolili možnost *nevím*, bylo 10 %.

7.3 Znalosti z oblasti žádání o příspěvek na bydlení

Položka č. 10: Na jakou instituci se obrátíte se žádostí o příspěvek na bydlení?

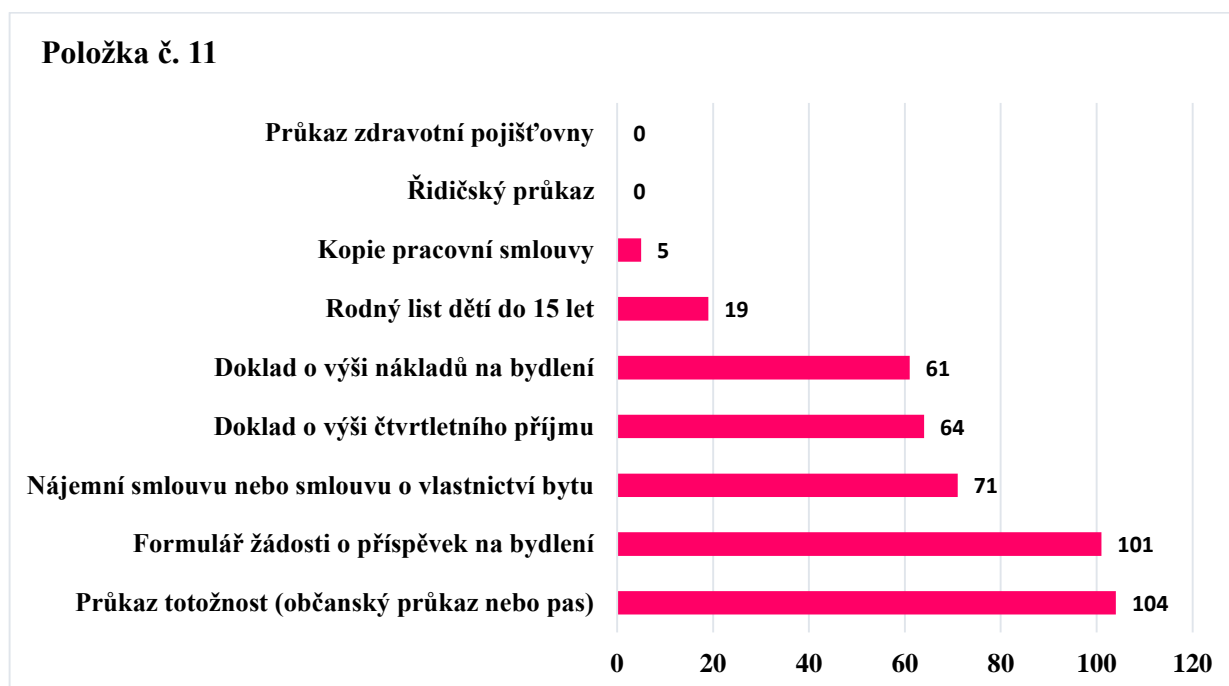

Graf 10 Instituce vyřizující žádost o příspěvek na bydlení

Graf 10 odpovídá už na další výzkumnou otázku, která se zabývá znalostí respondentů z oblasti žádání o příspěvek na bydlení. Z grafu je patrné, že 52 % respondentů, zvolilo mož-

nost *Okresní správy sociálního zabezpečení* (dále jen OSSZ), což je chybná odpověď. Tyto výsledky lze řadit mezi **alarmující**, protože vysoké procento respondentů by šlo žádat o příspěvek na bydlení na instituci, která tuto záležitost nevyřizuje. Správnou možnost - ÚP ČR, zvolilo 30 %. Poté pouze 3 % respondentů zvolila ČSSZ a 15 % respondentů, v této položce zvolilo možnost *nevím*.

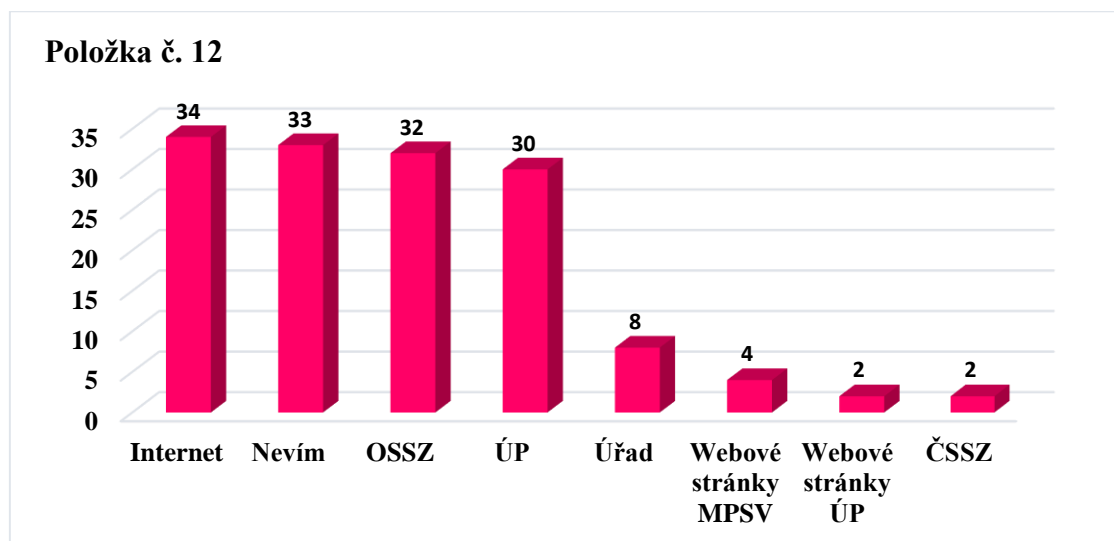
Položka č. 11: Které doklady a dokumenty potřebujete při podání žádosti o příspěvek na bydlení? Lze vybrat i více možností.

Graf 11 Doklady a dokumenty potřebné k žádosti o příspěvek na bydlení

Graf 11 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku týkající se dokladů a dokumentů, které jsou nezbytně nutné při podávání žádosti o příspěvek na bydlení. Respondenti měli v této položce možnost zvolit více odpovědi, proto je zde zvolen graf pruhového typu. Tento typ grafu jsme zvolili také z toho důvodu, aby byly viditelné nabízené možnosti (vlevo). Průkaz totožnosti zvolilo 104 respondentů, formulář žádosti o příspěvek na bydlení zvolilo 101 respondentů, rodný list dětí do 15 let 19 respondentů, kopii pracovní smlouvy 5 respondentů, nájemní smlouvu nebo smlouvu o vlastnictví bytu 71 respondentů, doklad o výši nákladů na bydlení 61 respondentů a v 64 respondentů zvolilo doklad o výši čtvrtletního příjmu. Ostatní nabízené možnosti nebyly nikým zvoleny. Z odpovědí můžeme usuzovat, že respondenti odpovídali převážně správně.

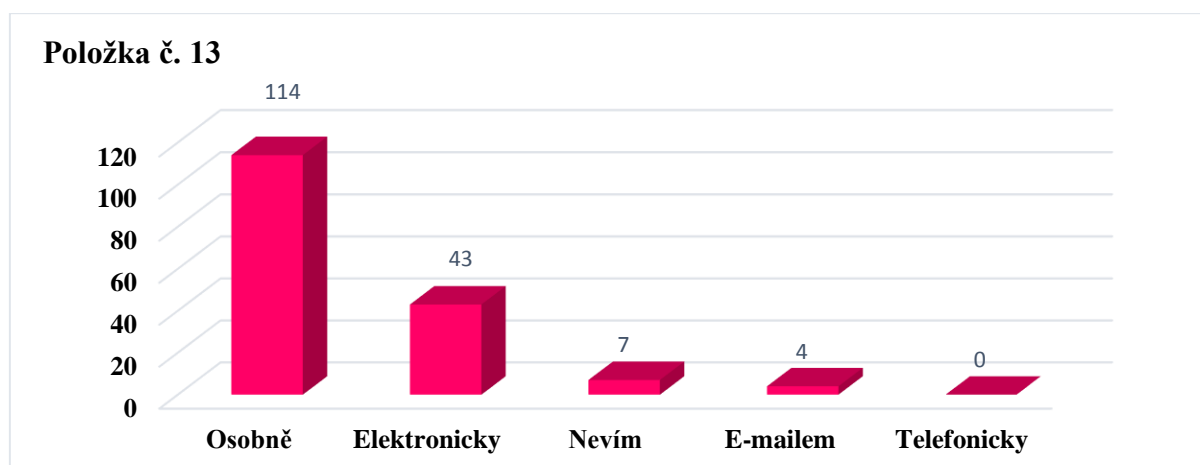
Položka č. 12: Víte, kde naleznete formuláře potřebné pro podání žádosti o příspěvku na bydlení?

Graf 12 Umístění formulářů potřebných při žádání o příspěvek na bydlení

Graf 12 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku týkající se umístění formulářů potřebných při žádání o příspěvek na bydlení. Tato položka byla otevřená. V grafu jsou znázorněny všechny odpovědi, které respondenti napsali a jsou seřazeny podle počtu respondentů, kteří je zvolili. V levém sloupci jsou uvedeny pozorované četnosti, proto je zvolen graf sloupcového typu. Respondenti uváděli v některých případech i více odpovědí.

Položka 13: Jakým způsobem lze podat žádost o příspěvek na bydlení? (Lze vybrat i více možností)

Graf 13 Způsob podání žádosti o příspěvek na bydlení

Z uvedeného grafu vyplývá, že informovanost respondentů ohledně způsobu podání žádosti o příspěvek na bydlení je velmi vysoká. V této položce měli respondenti opět možnost volby více odpovědí. Až 114 respondentů uvedlo správně, že lze podat žádost osobně. Poté 43 respondentů uvedlo, že elektronicky, což bylo myšleno konkrétně na stránkách, kde lze formuláře najít, jak je uvedeno v předchozím grafu. Formou e-mailu odpověděli 4 respondenti. Pouze 7 respondentů uvedlo, že na tuto otázku neví, kterou možnost zvolit. Možnost telefonického podání žádosti nezvolil nikdo z dotazovaných respondentů.

7.4 Znalosti z oblasti posuzování nároku na příspěvek na bydlení

Položka 14: Kdo má nárok na příspěvek na bydlení?

H_0 : Mezi znalostmi respondentů z oblasti nároku na příspěvek na bydlení **neexistuje** statisticky významný rozdíl

H_A : Mezi znalostmi respondentů z oblasti nároku na příspěvek na bydlení **existuje** statisticky významný rozdíl.

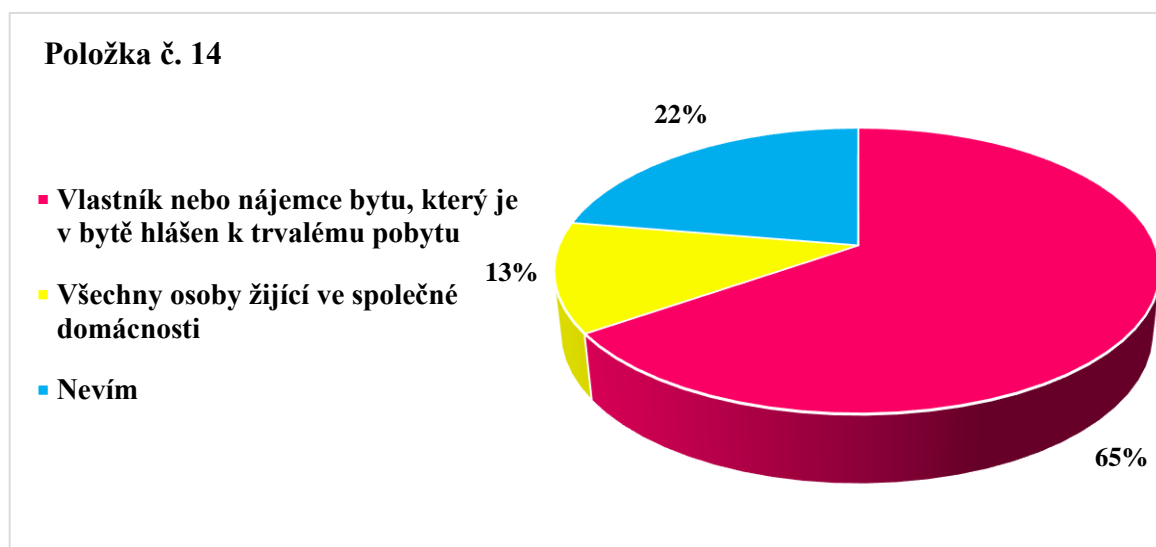
- Vlastník nebo nájemce bytu, který je hlášen v bytě k trvalému pobytu
- všechny osoby žijící ve společné domácnosti
- Nevím

	Pozorovaná četnost (P)	Očekávaná četnost (O)	$\frac{(P - O)^2}{O}$
a)	79	40,30	37,16
b)	15	40,30	15,88
c)	27	40,30	4,39
Celkem	121	40,30	$X^2 = 57,43$

Tabulka 4 Nárok na příspěvek na bydlení

Porovnání: $X^2 = 57,43 > X^2_{0,05}(2) = 5,991$

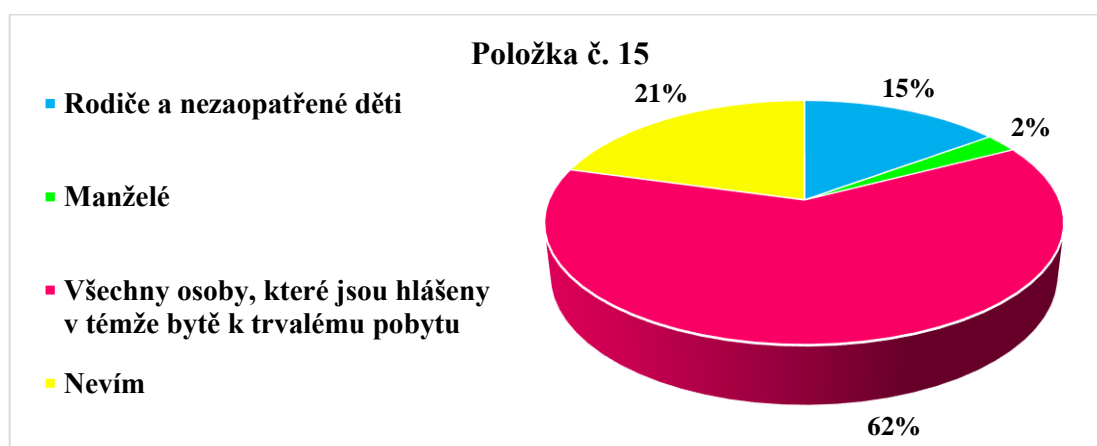
Podle výše uvedeného porovnání zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, která říká, že mezi znalostmi respondentů z oblasti nároku na příspěvek na bydlení existuje statisticky významný rozdíl. Podle 79 respondentů má nárok vlastník nebo nájemce bytu, který je hlášen v bytě k trvalému pobytu. 15 respondentů uvedlo, že nárok mají všechny osoby žijící ve společné domácnosti a 27 respondentů nevědělo na tuto otázku odpověď.

Graf 14 Nárok na příspěvek na bydlení

Graf 14 znázorňuje informovanost respondentů z oblasti nároku na příspěvek na bydlení. Většina dotazovaných respondentů (65 %) odpověděla správně, a to, že na příspěvek na bydlení má nárok vlastník nebo nájemce bytu, které má v témže bytě hlášen trvalý pobyt. Odpověď na otázku nevědělo 22% respondentů. Možnost *všechny osoby žijící ve společné domácnosti* zvolilo 13% respondentů.

Položka 15: Za společně posuzované osoby se v případě příspěvku na bydlení považují:

Graf 15 Společně posuzované osoby u příspěvku na bydlení

V případě grafu 15 můžeme sledovat výrazné procento správné odpovědi. Na položku č. 15 odpovědělo správně 62 % respondentů, což je velmi pozitivní výsledek. Nevědělo 21 % respondentů. Možnost *Rodiče a nezaopatřené děti* zvolilo 15 % respondentů a možnost *Manželé* zvolilo 3 % respondentů.

Položka 16: Do rozhodného příjmu se pro účely příspěvku na bydlení započítávají i:

H₀: Mezi znalostmi respondentů z oblasti započítávajících položek do rozhodného příjmu pro účely příspěvku na bydlení **neexistuje** statisticky významný rozdíl.

H_A: Mezi znalosti respondentů z oblasti započítávajících položek do rozhodného příjmu pro účely příspěvku na bydlení **existuje** statisticky významný rozdíl.

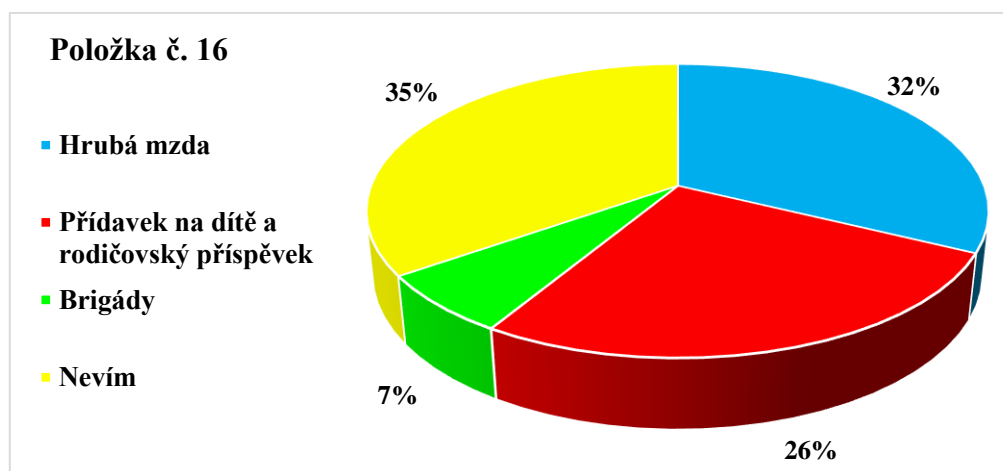
- a) Hrubá mzda
- b) Přídavek na dítě a rodičovský příspěvek
- c) Brigády
- d) Nevím

	Pozorovaná četnost (P)	Očekávaná četnost (O)	$\frac{(P - O)^2}{O}$
a)	39	30,25	2,53
b)	32	30,25	0,10
c)	8	30,25	16,37
d)	42	30,25	4,56
Celkem	121	121	$\chi^2 = 23,56$

Tabulka 5 Rozhodný příjem u příspěvku na bydlení

Porovnání: $\chi^2 = 23,56 > \chi^2_{0,05}(3) = 7,815$

Podle výše uvedeného porovnání zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, která říká, že mezi znalostmi respondentů z oblasti započítávajících se položek do rozhodného příjmu pro účely příspěvku na bydlení existuje statisticky významný rozdíl. Hrubou mzdu uvedlo 39 respondentů, přídavek na dítě a rodičovský příspěvek uvedlo 32 respondentů, brigády uvedlo 8 respondentů a 42 respondentů uvedlo *nevím*.

Graf 16 Rozhodný příjem u příspěvku na bydlení

Graf 16 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku týkající se rozhodného příjmu. Konkrétně se týká započitatelných položek do rozhodného příjmu v případě příspěvku na bydlení. V tomto případě velká část respondentů z celkového počtu odpověděla, že na tuto otázku neví odpověď. Tuto možnost zvolilo 35 % respondentů. Druhou nejčastější zvolenou možností bylo *Hrubá mzda*, což je chybná odpověď, a tu zvolilo 32% respondentů. Správnou možnost *Přídavek na dítě a rodičovský příspěvek* zvolilo 26 % respondentů. Další chybnou možnost - *Brigády* zvolilo 7% respondentů.

Položka 17: Rozhodné období u příspěvku na bydlení je:

H₀: Mezi znalostmi respondentů z oblasti rozhodného období u příspěvku na bydlení **neexistuje** statisticky významný rozdíl.

H_A: Mezi znalostmi respondentů z oblasti rozhodného období u příspěvku na bydlení **existuje** statisticky významný rozdíl.

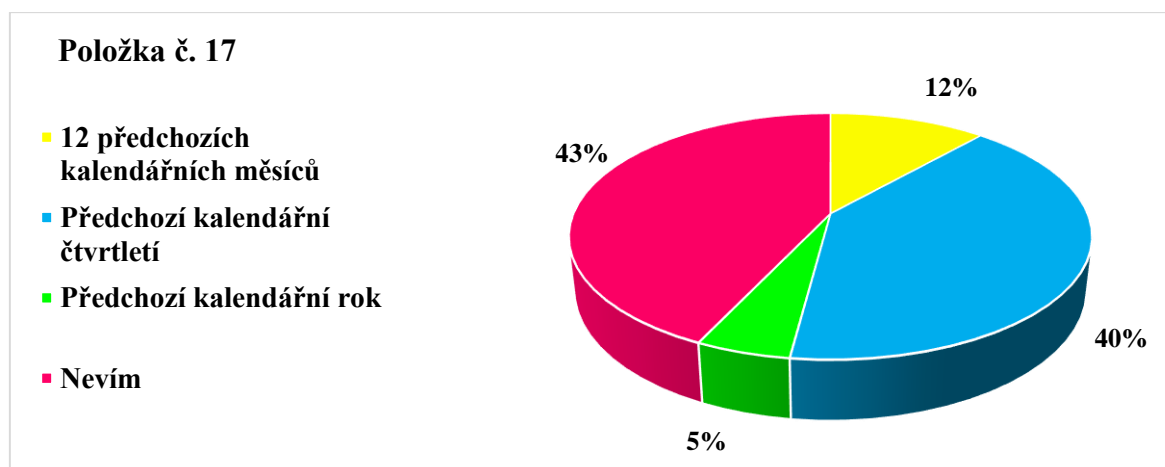
- 12 předchozích kalendářních měsíců
- Předchozí kalendářní čtvrtletí
- Předchozí kalendářní rok
- Nevím

	Pozorovaná četnost (P)	Očekávaná četnost (O)	$\frac{(P - O)^2}{O}$
a)	14	30,25	8,73
b)	49	30,25	11,62
c)	6	30,25	19,44
d)	52	30,25	15,63
Celkem	121	121	$X^2 = 55,42$

Tabulka 6 Rozhodné období u příspěvku na bydlení

Porovnání: $X^2 = 55,42 > X^2_{0,05}(3) = 7,815$

Podle výše uvedeného porovnání zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, která říká, že mezi znalostmi respondentů z oblasti rozhodného období u příspěvku na bydlení existuje statisticky významný rozdíl. Podle uvedené tabulky vidíme, že 14 respondentů uvedlo možnost *12 předchozích kalendářních měsíců*. 49 respondentů uvedlo možnost *předchozí kalendářní čtvrtletí* a 6 respondentů uvedlo *předchozí kalendářní rok*. 52 respondentů v této položce uvedlo možnost *nevím*.

Graf 17 Rozhodné období u příspěvku na bydlení

Z grafu 17 je patrné, že položka č. 17 byla pro respondenty vcelku neznámá. Na tuto položku neznalo odpověď 43 % respondentů. Druhou nejčastější zvolenou možností, bylo *Předchozí kalendářní čtvrtletí*, což je správná odpověď, a tu zvolilo 40 % respondentů. Minimální procento respondentů zvolilo možnost *12 předchozích kalendářních měsíců* a *předchozí kalendářní rok*. Jsou to totožné odpovědi, akorát přeformulované, nicméně respondenti je také zvolili. Možnost *12 předchozích kalendářních měsíců* zvolilo 12 % respondentů a možnost *předchozí kalendářní rok* zvolilo 5 % respondentů.

7.5 Znalosti z oblasti vyplácení příspěvku na bydlení

Položka 18: Jak často se příspěvek na bydlení vyplácí?

H_0 : Mezi znalostmi respondentů z oblasti frekvence vyplácení příspěvku na bydlení **neexistuje** statisticky významný rozdíl.

H_A : Mezi znalostmi respondentů z oblasti frekvence vyplácení příspěvku na bydlení **existuje** statisticky významný rozdíl.

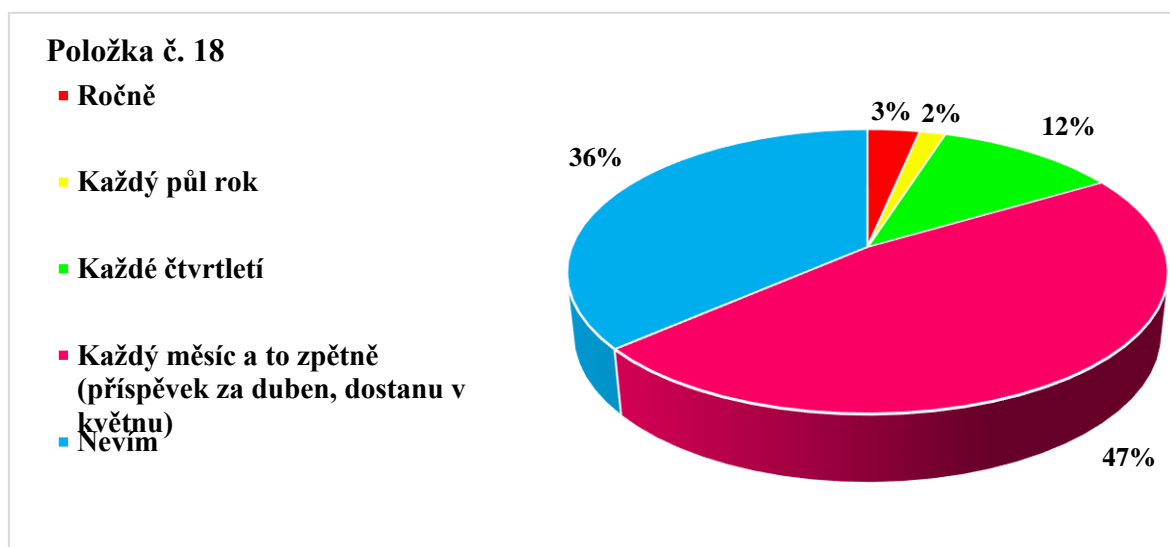
- Ročně
- Každý půl rok
- Každé čtvrtletí
- Každý měsíc a to zpětně (příspěvek za duben, dostanu v květnu)
- Nevím

	Pozorovaná četnost (P)	Očekávaná četnost (O)	$\frac{(P - O)^2}{O}$
a)	4	24,2	16,86
b)	2	24,2	20,37
c)	14	24,2	4,30
d)	57	24,2	44,46
e)	44	24,2	16,2
Celkem	121	121	$X^2 = 102,19$

Tabulka 7 Frekvence vyplácení příspěvku na bydlení

Porovnání: $X^2 = 102,19 > X^2_{0,05}(4) = 9,488$

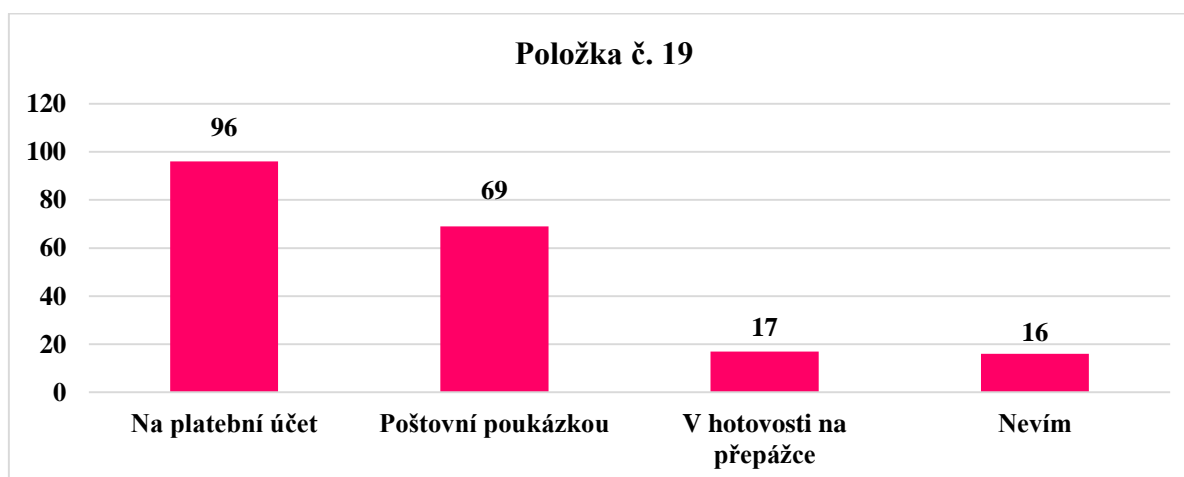
Podle výše uvedeného porovnání zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, která říká, že mezi znalostmi respondentů z oblasti frekvence vyplácení příspěvku na bydlení existuje statisticky významný rozdíl. 4 respondenti uvedli, že se příspěvek na bydlení vyplácí ročně. Dále pouze 2 respondenti uvedli, že se příspěvek na bydlení vyplácí každý půl rok. 14 respondentů uvedlo možnost *každé čtvrtletí*. Většina respondentů, což je 57, uvedlo, že se příspěvek na bydlení vyplácí každý měsíc a to zpětně. A 44 respondentů uvedlo, že na tuto otázku nezná odpověď.

Graf 18 Frekvence vyplácení příspěvku na bydlení

Graf 18 znázorňuje, že velká část respondentů na tuto položku znala správnou odpověď. Příspěvek na bydlení je podle 47 % respondentů vyplácen *Každý měsíc, a to zpětně*. Následně ale téměř značná část na tuto položku neznala odpověď. Možnost *Nevím* byla zvolena 36% respondentů. Poté možnost *každý půl rok* zvolilo 2 % respondentů. Možnost *ročně* zvolilo 3% respondentů a možnost *každé čtvrtletí* 12 % respondentů.

Položka 19: Jakým způsobem se příspěvek na bydlení vyplácí? (Lze zvolit i více možností)

Graf 19 Způsob vyplácení příspěvku na bydlení

Graf 19 se vztahuje k položce č. 19, která umožňovala respondentům odpovědět více možnostmi, a proto je zvolen graf sloupcového typu. Nad jednotlivými sloupci (odpovědi) jsou vyznačeny absolutní četnosti, tedy počet respondentů, kteří dané možnosti zvolili. Správné

odpovědi byli zvoleny nejvíce. Možnost *na platební účet* zvolilo 96 respondentů a *poštovní poukázkou* 69 respondentů. Následně 17 respondentů zvolilo možnost *v hotovosti na přepážce* a 16 respondentů neznalo na tuto položku odpověď. Volili tedy možnost *nevím*.

Položka 20: Jaká je nejvýše přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení?

H_0 : Mezi znalostmi respondentů v oblasti nejvýše přípustné doby poskytování příspěvku na bydlení **neexistuje** statisticky významný rozdíl.

H_A : Mezi znalostmi respondentů v oblasti nejvýše přípustné doby poskytování příspěvku na bydlení **existuje** statisticky významný rozdíl.

- a) 70 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- b) 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- c) 42 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- d) Nevím

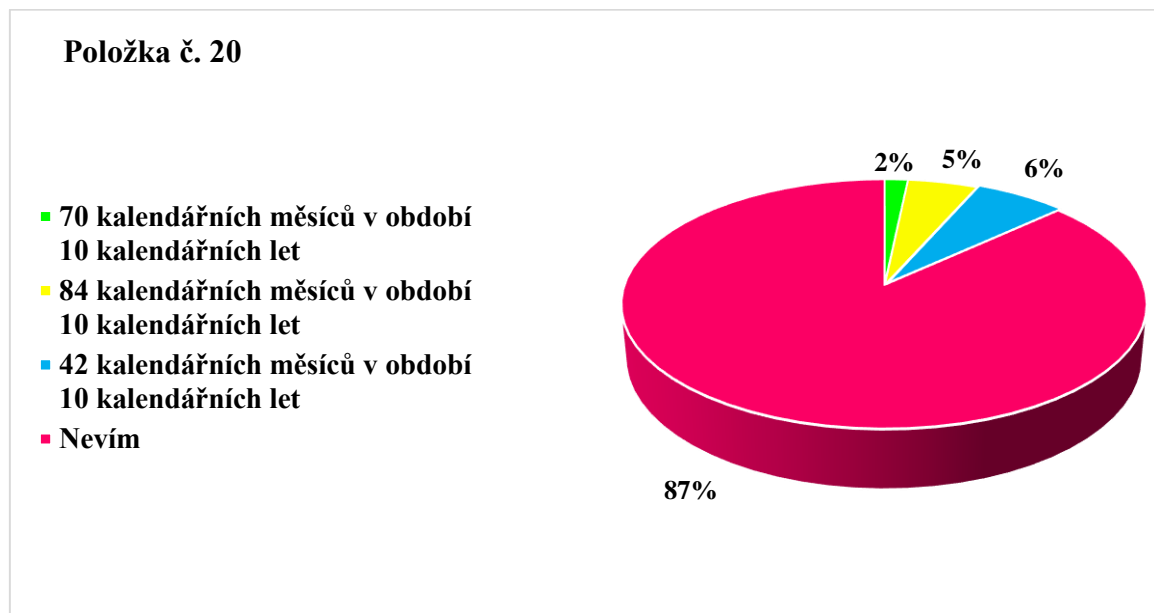
	Pozorovaná četnost (P)	Očekávaná četnost (O)	$\frac{(P - O)^2}{O}$
a)	2	30,25	26,38
b)	6	30,25	19,44
c)	8	30,25	16,37
d)	105	30,25	184,71
Celkem	121	121	$X^2 = 246,9$

Tabulka 8 Nejvýše přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení

Porovnání: $X^2 = 246,9 > X^2_{0,05}(3) = 7,815$

Podle výše uvedeného porovnání zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, která říká, že mezi znalostmi respondentů z oblasti nejvýše přípustné doby poskytování příspěvku na bydlení existuje statisticky významný rozdíl. Podle uvedené tabulky vidíme, že 2 respondenti uvedli, že se příspěvek na bydlení vyplácí nanejvýš 70 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let. 6 respondentů uvedlo možnost *84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let*. Podle 8 respondentů se příspěvek na bydlení nanejvýš vyplácí 42 kalen-

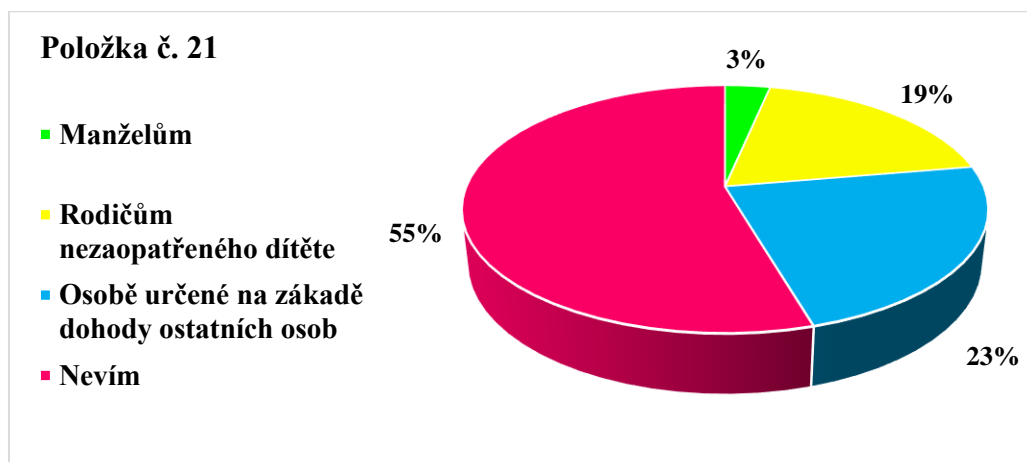
dářních měsíců v období 10 kalendářních let a 105 respondentů na tuto otázku neznalo odpověď.

Graf 20 Nejvýše přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení

Na položku č. 20 odpovědělo velké procento respondentů možností *nevím*. Tuto možnost zvolilo až 87 % respondentů. Správnou možnost, tedy *84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let* zvolilo 5 % respondentů. Více byla volena možnost *42 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let*, a to 6 % respondentů. Pouze 2 % respondentů volilo možnost *70 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let*.

Položka č. 21: Pokud splňují podmínky nároku na příspěvek na bydlení více osob, tak příspěvek na bydlení náleží – je vyplácen pouze:

Graf 21 Konečný příjemce příspěvku na bydlení

Graf 21 stejně tak, jako v předchozím případě, znázorňuje velké procento respondentů, kteří na tuto položku neznalo odpověď. Možnost *nevím* zvolilo 55 % respondentů, což odpovídá hodnotě 66. Druhou nejčastější volenou možností byla správná možnost, a to *osobě určené na základě dohody ostatních osob*. Tuto možnost zvolilo 23 % respondentů, tedy 28. Značná část respondentů volila také možnost *rodičům nezaopatřeného dítěte*. Tuto možnost zvolilo 19% respondentů, což odpovídá hodnotě 23. Také byla zvolena 3 % respondentů možnost *manželům*. Tuto možnost zvolili 4 respondenti.

8 INTERPRETACE DAT

Hlavním výzkumným cílem bakalářské práce bylo zjistit informovanost osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení žijících v obcích do 5 000 obyvatel v regionu Lanškrounsko. Pro výzkumné šetření byla zvolena metoda dotazníkového šetření. V této kapitole shrneme celkové výsledky výzkumného šetření a zodpovíme jednotlivé výzkumné otázky stanovené v designu výzkumného šetření.

1. Jaká je znalost respondentů z oblasti dávek státní sociální podpory?

Tuto dílčí výzkumnou otázku jsme konkrétně v dotazníku naplnili třemi položkami. Respondentů jsme se ptali na to, zda vědí aktuální částku životního minima jednotlivce, jakým způsobem se o dávkách SSP informují a k čemu konkrétně přispívá příspěvek na bydlení.

Znalost respondentů z této oblasti bychom částečně mohli považovat za velmi dobrou. I přes to, že respondenti z velké části nevěděli částku životního minima jednotlivce, tak účel příspěvku na bydlení znala drtivá většina respondentů.

V souvislosti se způsobem informování respondentů o dávkách SSP, můžeme konstatovat, že velká část respondentů tyto informace získává prostřednictvím internetu, což je s ohledem na rozvoj moderních technologií pochopitelné.

Za velice pozitivní vnímáme skutečnost, že informovanost respondentů o dávkách SSP je ovlivněna také i sociálními pracovníky, kteří mají ze zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách vykonávat mimo jiné základní poradenství i v této oblasti. Od sociálních pracovníků se informace dozvídá taktéž nemalé procento respondentů. Znalost respondentů o dávkách SSP nám částečně napovídá i jedna z identifikačních otázek, tážající se respondentů na to, zda pobírají mimo příspěvku na bydlení i některé další dávky SSP.

Výzkumného šetření se zúčastnilo i velmi malé procento respondentů, kteří odpověděli dávky, které nespádají do systému dávek SSP. Z toho lze usuzovat, že současný systém dávek SSP neznají a nejsou o něm dostatečně informováni. Pokud bychom měli shrnout informovanost respondentů v rámci této oblasti, lze konstatovat, že **je informovanost relativně vysoká.**

2. Jaká je znalost respondentů z oblasti žádání o příspěvek na bydlení?

V návaznosti na tuto dílčí výzkumnou otázku, jsme se respondentů ptali na všechny důležité aspekty vztahující se k procesu žádání o příspěvek na bydlení. V rámci této oblasti, jsme zjistili, že respondenti nevědí, na jakou instituci se se žádostí o příspěvek na bydlení obrátit. Tuto skutečnost vnímáme za velmi **alarmující.**

Velké procento respondentů si myslí, že se žádá na OSSZ. Informovanost respondentů v této věci je velmi nízká. V souvislosti s tímto problematickým úsekem respondenti odpovídali stejně i na otevřenou položku, která se ptá respondentů, kde naleznou formuláře nezbytné k žádání o příspěvek a bydlení. Zde respondenti odpovídali stejně, a to OSSZ.

V současné době se OSSZ zaměřuje na dávky nemocenského a důchodového pojištění, nikoliv na dávky SSP. S ohledem na skutečnost, že dávky SSP jsou vypláceny ÚP od roku 2008, jedná se o informaci, kterou by veřejnost, potažmo žadatelé měli vědět.

Pokud bychom měli shrnout ostatní položky týkající se této oblasti, tak již nejsou tak alarmující, jako předchozí položka. V oblasti způsobu podání žádosti o příspěvek na bydlení je informovanost vysoká, nicméně pouze u formy osobního podání. Elektronickou formu uvedlo menší procento respondentů. Můžeme konstatovat, že v této oblasti jsou respondenti taktéž minimálně informováni, neboť zvolili možnost, která platí pořád. Elektronické podání žádosti je relativně nový způsob a respondenti o něm z velké části nevěděli. Soudíme tak z toho, že tuto možnost nevolili z tak velké části, jako možnost osobního podání.

Co se týče dokladů a formulářů potřebných pro podání žádosti jsou respondenti o této věci informováni velmi dobře. Z výše uvedených skutečností konstatujeme, že informovanost respondentů v této oblasti je nízká a **je nutné se na informovanost respondentů v této oblasti více zaměřit.**

3. Jaká je znalost respondentů z oblasti posuzování nároku na příspěvek na bydlení?

Tuto dílčí výzkumnou otázku jsme naplnili v dotazníku 4 položkami. Respondenti byli dotazováni na rozhodné období příspěvku na bydlení, společně posuzované osoby pro účely příspěvku na bydlení a dále také položky, které se mimo jiné započítávají do rozhodné příjmu u příspěvku na bydlení. Stěžejní otázkou bylo, kdo má nárok na příspěvek na bydlení.

Velké procento respondentů vědělo, kdo má nárok na příspěvek na bydlení a také, kdo je všechno chápán, jako společně posuzovaná osoba u příspěvku na bydlení. Informovanost se zhoršovala s otázkami, které jsou méně obecně známé, jako rozhodné období a položky započítávající se do rozhodného příjmu u příspěvku na bydlení.

I přes to, že hrubou mzdu, jako započítávající položku do rozhodného příjmu uvedla většina respondentů, správnou možnost v této odpovědi zvolilo jen o 7 respondentů méně, než u

předchozí zmíněné možnosti. Respondenti, kteří nevěděli odpověď na tuto otázku, bylo však mnohem více.

S ohledem na tento fakt nemůžeme konstatovat, že informovanost je vysoká, ale zase se nejedná se o drtivé nevědomí respondentů. U položky týkající se na rozhodného období se již vyskytovalo velké procento respondentů neznajících tuto oblast.

I přesto, stejně jako u předchozí otázky, i zde se míra informovanosti pohybovala s ohlednutím na počty zvolených odpovědí na hladině standardu. **V této oblasti jsou respondenti informování dostatečně, nicméně nikoliv výborně.**

4. Jaká je znalost respondentů z oblasti vyplácení příspěvku na bydlení?

Informovanost respondentů z této oblasti je, co se týče celého výzkumného šetření **nejnižší**. Usuzujeme tak ze skutečnosti, že tuto výzkumnou otázku naplňují položky v dotazníku, které jsou méně obecně známé a zacházejí do hloubky celé problematiky.

Jedná se zejména o nejvýše přípustnou dobu poskytování příspěvku na bydlení, způsob vyplácení příspěvku na bydlení, dobu vyplácení a komu je v konečné fázi příspěvek na bydlení vyplácen.

Pokud se detailně zaměříme na některé položky, tak nejméně jsou respondenti informováni, co se týče nejvýše přípustné doby poskytování příspěvku na bydlení. Upozorníme také na nízkou informovanost ohledně osoby, které je ve finální fázi příspěvek na bydlení vyplácen. Tuto otázku vnímáme, jako jednu z nejdůležitějších v této oblasti a výsledky upozorňují na fakt, že **informovanost je nedostatečná**.

Mezi pozorovanými četnostmi v odpovědích na oblast týkající se doby vyplácení příspěvku na bydlení není značný rozdíl. Ani ne polovina respondentů odpověděla správně, na což je důležité upozornit. Respondenti jsou relativně informováni o tom, kdo má nárok na příspěvek na bydlení, ale nejsou informováni o tom, jak často se příspěvek na bydlení vyplácí.

8.1 Doporučení pro praxi

S ohledem na interpretaci dat bychom doporučili se zaměřit na zvýšení informovanosti respondentů v těch oblastech, kde je informovanost nedostatečná, až velmi nízká. S ohledem na skutečnost bychom doporučili zaškolení pracovníků obecních úřadů o této problematice. Jednalo by se zejména o odkázání občanů na ÚP a poskytnutí základních informací o příspěvku na bydlení.

Jak jsme uvedli v praktické části bakalářské práce, v obcích regionu Lanškrounsko je vystavěno mnoho bytů sociálního zaměření, a tak žadatelé o tyto byty by byli na obecních úřadech informováni od pracovníků obecních úřadů, kteří s nimi vyřizují žádosti o tyto byty. Spolupráce obecních úřadů a ÚP v této souvislosti by bylo tím nejvhodnějším řešením a doporučením pro praxi.

V návaznosti na předchozí doporučení bychom zařadili i doporučení, a to zaškolení také pracovníků personálních nebo mzdových oddělení v jednotlivých zařízeních a institucích, kde potencionální žadatelé o příspěvek na bydlení působí jako zaměstnanci. Je pochopitelné, že ne každý se obrací na obecní úřad s žádostí o obecní byt, potažmo byt sociální. V takovém případě je tu právě poskytnutí informací od pracovníků personálního oddělení či mzdového, v rámci něhož dochází k výměře mzdy zaměstnanců. V současné době se platový výměr posílá zaměstnancům jak elektronickou, tak i tištěnou formou. V rámci něj by zaměstnanci personálního oddělení, potažmo účetní poskytli stejně, jako pracovníci obecního úřadu, informace o příspěvku na bydlení a především je pro podrobnější informace odkázali na ÚP.

Sociální pracovníci působící na ÚP by následně s potencionálními žadateli o příspěvek na bydlení vyřešili podrobnosti a poskytli jim podrobnější informace, jako je právě doba poskytování příspěvku na bydlení, rozhodné období a další informace, které tyto osoby nevědí. Což se nám potvrdilo v rámci výzkumné otázky č. 4.

Zdůraznili bychom i internet a stránky věnující se této problematice. Některé stránky a informace v nich nejsou aktuální. S ohledem na tuto skutečnost bychom zařadili do doporučení i zaměření se na aktuálnost informací na jednotlivých internetových stránkách příslušných orgánů a příslušných osob, které jsou za ně odpovědní. Reagujeme i na tuto skutečnost, protože z výzkumného šetření vyplynulo, že značná část respondentů hledá informace právě na internetu.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zaměřovala na informovanost osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení. Empirická část se poté zaměřovala konkrétně na zmíněné osoby v obcích do 5000 obyvatel nacházejících se v regionu Lanškrounsko. Cílem práce bylo zjistit, jaká je informovanost o příspěvku na bydlení u osob v produktivním věku v dané lokalitě. V rámci výzkumného šetření byli osloveni respondenti ze všech obcí, které uvádíme v bakalářské práci. Pomocí dotazníkového šetření jsme zjišťovali znalosti respondentů z hlavních oblastí týkajících se příspěvku na bydlení tak, abychom si odpověděli na hlavní výzkumnou otázku a naplnili tak hlavní cíl práce.

Teoretická část byla koncipována tak, aby poskytla základní a zároveň nejdůležitější informace týkající se příspěvku na bydlení. Abychom pochopili vůbec fungování a postavení příspěvku v celém systému, bylo důležité nastínit základní terminologická východiska, z nichž jsme následně plynule vycházeli při charakterizování SSP, která je ve smyslu příspěvku na bydlení důležitá, neboť příspěvek je obsahem SSP. Stejně jako všechny dávky SSP, tak i příspěvek na bydlení má stejný teoretický základ, který vychází ze zákona č. 117/1995 Sb., a č. 110/2006 Sb., O tyto zákony jsme se opírali při definování pojmů, jejichž znalost je nezbytně nutná pro pochopení celého procesu řízení všech dávek SSP. Systém dávek SSP si prošel od svého vzniku výraznými změnami, a jelikož se v práci zaměřujeme hlavně na příspěvek na bydlení, tak jsme zde nastínili i historický vývoj příspěvku v ČR. Následně jsme se zaměřili na hlavní nástroje příspěvku na bydlení tzv. náklady na bydlení, které jsou velmi významné v práci s příspěvkem. Za velmi důležité jsme považovali samotné řízení o přiznání příspěvku na bydlení. Z praktického hlediska je pro osoby velmi důležitý. Vymezili jsme, co je vše potřeba jak při žádání o příspěvek, tak i při jeho užívání. Z již zmíněných teoretických znalostí, jsme následně navrhovali výzkumné šetření, tak aby z teoretické části vycházelo a doplnilo ji o empirické zjištění, které zkoumalo znalost respondentů z oblasti dávek SSP, z oblasti žádání, posuzování nároku a vyplácení příspěvku na bydlení.

Z realizovaného výzkumu bylo zjištěno, že se znalosti, potažmo informovanost zhoršovala s postupně méně známými fakty. Zajímavé a velmi ohromující bylo zjištění, že respondenti z většiny části nebyli informováni o tom, která instituce má v kompetenci příspěvek na bydlení a samozřejmě všechny dávky SSP. Toto zjištění se pro nás stalo základem při koncipování následného doporučení pro praxi.

V rámci doporučení pro praxi jsme navrhli zejména školení pracovníků obecních úřadů daných obcí, a to z toho důvodu, že zejména oni vyřizují žádosti o sociální bydlení ve své lokalitě a oni mají možnost poskytnout základní informace těmto osobám. Zejména by se jednalo o odkázání těchto osob na ÚP, kde získají podrobnější informace o možnostech získání příspěvku. Doporučení bylo sestaveno i tím způsobem, že jsme si vědomi, že ne všechny osoby v produktivním věku v dané lokalitě jsou i také žadateli obecních sociálních bytů. Takže jsme navrhli i druhý způsob zlepšení informovanosti, a to prostřednictvím zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají tyto osoby, a kde se vyskytují potenciální žadatelé o příspěvek na bydlení. Důležité je, aby tyto osoby věděli, kam se obrátit a jaké mají možnosti. Je totiž zřejmé, že většina respondentů s ohledem na své připomínky v dotazníku má zkrácené informace o nároku na tuto dávku. Reagujeme tak na připomínky, které uváděly, že nárok mají pouze např. samoživitelky. Těchto připomínek bylo od respondentů více.

Za velmi pozitivní považujeme připravovaný zákon o sociálním bydlení, který má vstoupit v platnost v roce 2017. Předpokládáme, že vzhledem k propagaci přijetí tohoto zákona prostřednictvím i médií dojde ke zvýšení povědomí o této problematice a o příspěvku na bydlení u drtivé většiny respondentů. Reagujeme tak i na to, že většina respondentů využívá k zjištění informací ohledně příspěvku zejména masmédiá. Proto jsme také do doporučení pro praxi vyzdvihli aktuálnost informací na daných portálech věnujících se tomuto tématu.

S ohledem na výsledky výzkumného šetření je důležité zvýšit informovanost respondentů o příspěvku na bydlení v těch oblastech, ve kterých se nám výsledky promítly, jako nedostatečné.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I: sociální zabezpečení v České republice, lékařská posudková služba, pojistné, systémy sociálního zabezpečení*. Praha: Grada, 2012, 350 s. ISBN 978-80-247-3724-9.
- [2] ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada Publishing, 2015-. ISBN 978-80-247-5147-4.
- [3] CENKOVÁ VONDRA, Zuzana. *Sociální příspěvek na bydlení v ČR*. Praha, 2014. Diplomová práce. Národohospodářská fakulta Vysoké školy ekonomické v Praze, katedra regionálních studií. Vedoucí diplomové práce Petr Toth
- [4] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
- [5] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200711/contents/nkc20071748709_1.pdf
- [6] KACZOR, Pavel. *Sociální politika a sociální systém ČR*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2015, 269 stran. ISBN 978-80-245-2096-4.
- [7] KAHOUN, Vilém. *Sociální zabezpečení: vybrané kapitoly*. Praha: Triton, 2009, 445 s. ISBN 978-80-7387-346-2.
- [8] KOLDINSKÁ, Kristina. *Sociální právo*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-474-2.
- [9] KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- [10] KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 566 stran. ISBN 978-80-7478-921-2.
- [11] LUX, Martin, Martina MIKESZOVÁ a Petr SUNEGA. *Podpora dostupnosti bydlení pro lidi akutně ohrožené sociálním vyloučením – mezinárodní perspektiva a návrhy opatření v ČR*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010, 64 s. ISBN 978-80-7330-176-7.
- [12] LUX, Martin, Tomáš KOSTELECKÝ, Petr SUNEGA, Jana VOBECKÁ a Jan SLÁDEK. *Moderní nástroje sociálního bydlení pro mladé rodiny jako nepřímá podpora růstu porodnosti*. Vyd. 2. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010, 51 s. ISBN 978-80-7330-177-4.

- [13] LUX, Martin a Tomáš KOSTELECKÝ. *Bytová politika: teorie a inovace pro praxi*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2011, 229 s. ISBN 978-80-7419-068-1.
- [14] MAREK, Jakub, Aleš STRNAD a Lucie HOTOVCOVÁ. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0090-1.
- [15] MATĚJČEK, Tomáš. *Malý geografický a ekologický slovník: příručka pro školy i veřejnost*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 2007, 132 s. ISBN 978-80-86034-68-3.
- [16] POLÁKOVÁ, Olga. *Bydlení a bytová politika*. Praha: Ekopress, 2006, 294 s. ISBN 80-86929-03-5.
- [17] PRŮDKOVÁ, Táňa a Přemysl NOVOTNÝ. *Bezdomovectví*. Praha: Triton, 2008, 93 s. ISBN 978-80-7387-100-0.
- [18] SUNEGA, Petr, Robert JAHODA, Tomáš KOSTELECKÝ, Martin LUX a Karel BÁŤA. *Reforma bytové politiky v ČR: návrh a výsledky simulací*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011, 68 s. ISBN 978-80-7330-201-6
- [19] TOMEŠ, Igor. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-483-0
- [20] TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3.
- [21] TOMEŠ, Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011, 366 s. ISBN 978-80-7367-868-5.
- [22] TOMEŠ, Igor. *Sociální právo České republiky*. Praha: Linde Praha, 2014, 319 s. ISBN 978-80-7201-938-0.

Zákony a právní předpisy

- [23] *Občanský zákoník: Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích); Zákon o mezinárodním právu soukromém : a prováděcí a související zvláštní právní předpisy : 2014 : úplná znění*. 3. vyd. Olomouc: ANAG, c2014. ISBN 978-80-7263-855-0.
- [24] *Sociální zabezpečení: státní sociální podpora, dávky pro osoby se zdravotním postižením, sociální služby, pomoc v hmotné nouzi, životní a existenční minimum: 2015*. Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ: úplné znění. ISBN 978-80-7488-095-7.

- [25] Zákon č. 117 ze dne 26. května 1995 o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2016-02-18]
- [26] Zákon č. 101 ze dne 4. dubna 2000 o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2016-02-18]
- [27] Zákon č. 110 ze dne 14. března 2006 o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2016-02-18]
- [28] Zákon č. 112 ze dne 14. března 2006, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém], Wolters Kluwer ČR [cit. 2016-03-28]
- [29] Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze) ze dne 3. února 2012 [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>
- [30] Zákon č. 252/2014 ze dne 22. října 2014, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. In: *ASPI* [právní informační systém], Wolters Kluwer ČR [cit. 2016-03-28]
- [31] Nařízení vlády č. 146 ze dne 14. dubna 2003 o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů pro příjmově vymezené osoby. In: *ASPI* [právní informační systém], Wolters Kluwer ČR [cit. 2016-03-28]

Internetové zdroje:

- [32] Český statistický úřad. *Věkové složení obyvatelstva hl. m. Prahy - 2011* [online]. 2016 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/104003-12-n_2012-metodicke_poznamky
- [33] FRÜHAUFOVÁ, Jana. O regionu: *Lanškrounsko* [online]. 2015 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/o-regionu/d-1454/p1=1586>
- [34] Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014, *MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. MPSV, ©2014 [cit. 2016-03.02]. Dostupné z: www.mpsv.cz
- [35] Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012, *MMR: Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. MMR, ©2012 [cit. 2016-03.02]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz>
- [36] Ministerstvo vnitra. © 2016. Data k 1. 1. 2015. *Informativní počet občanů v ČR ve všech obcích, v obcích 3. typu a v městských částech* [online tabulka]. [cit. 2015-12-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/pocty-obyvatel-v-obcich-pocet-obcane-leden15-xlsx.aspx>

- [37] Ministerstvo vnitra. 2016. Příspěvek na bydlení. *Portál veřejné správy* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/101/106/3893.html>
- [38] Sociologický ústav Akademie věd ČR. *Socioekonomie bydlení* [online]. 2015 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.soc.cas.cz/oddeleni/socioekonomie-bydleni>
- [39] Státní fond rozvoje bydlení, 2016. SFRB: O SFRB. *SFRB: Státní fond rozvoje bydlení* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.sfrb.cz/o-sfrb/>
- [40] Úřad práce České republiky: O úřadu práce České republiky. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup>
- [41] Životní a existenční minimum. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/zivotni_min

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	A podobně
Atd.	A tak dále
AV ČR	Akademie věd České republiky
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
Např.	Například
NOZ	Nový občanský zákoník
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
SSP	Státní sociální podpora
Tzv.	Takzvaně
ÚP	Úřad práce

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Částky životního minima platné k roku 2016	24
Tabulka 2 Měsíční výše přídatku na dítě platná k roku 2016	32
Tabulka 3 Účel příspěvku na bydlení	54
Tabulka 4 Nárok na příspěvek na bydlení	58
Tabulka 5 Rozhodný příjem u příspěvku na bydlení	60
Tabulka 6 Rozhodné období u příspěvku na bydlení	62
Tabulka 7 Frekvence vyplácení příspěvku na bydlení	63
Tabulka 8 Nejvýše přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení	65

SEZNAM GRAFŮ

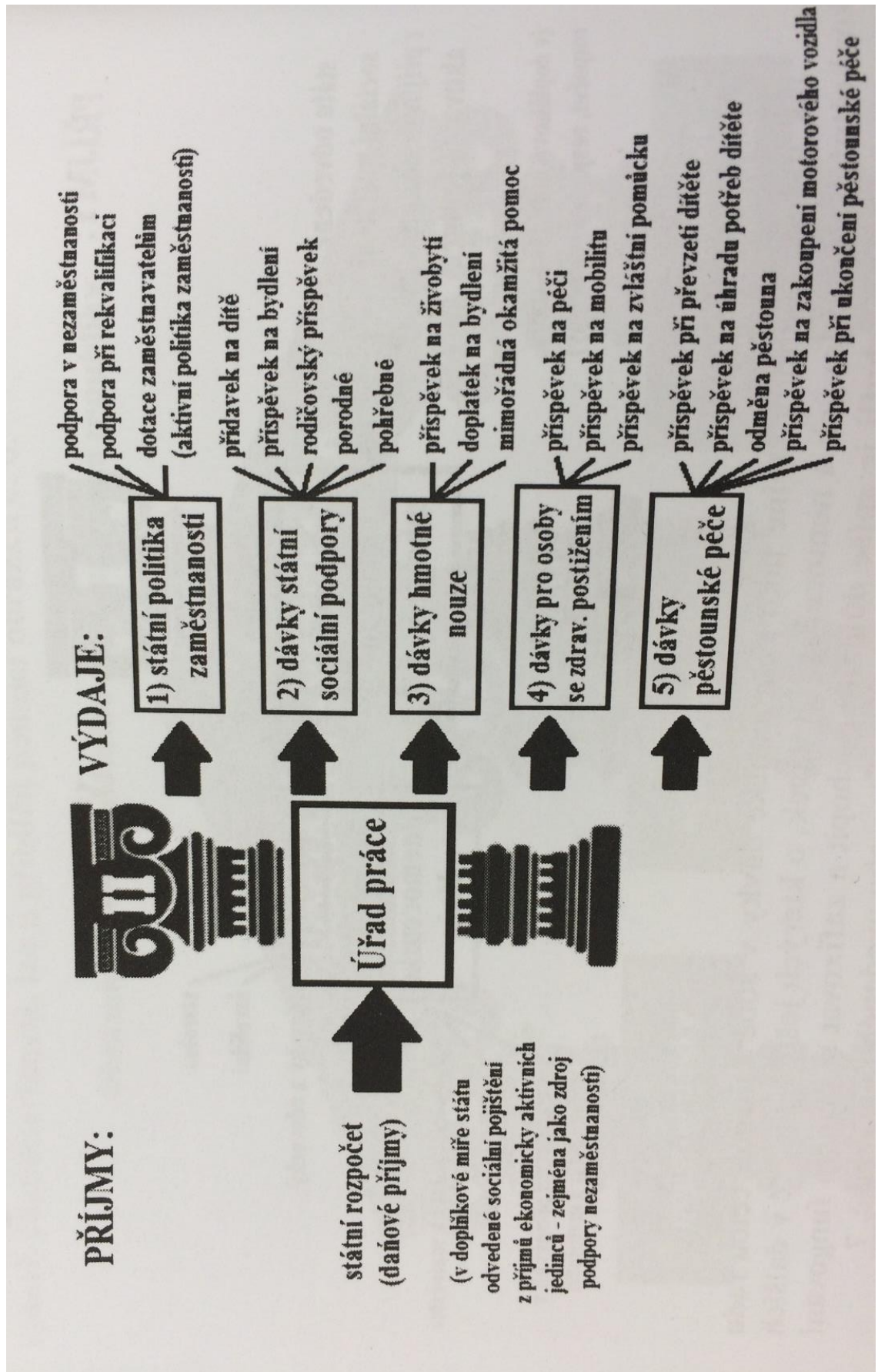
Graf 1 Srovnání velikostí obce podle počtu obyvatel.....	41
Graf 2 Pohlaví.....	49
Graf 3 Bydliště.....	50
Graf 4 Ekonomická aktivita	51
Graf 5 Pobírání příspěvku na bydlení.....	51
Graf 6 Pobírání dávek SSP.....	52
Graf 7 Částka životního minima jednotlivce	52
Graf 8 Způsob informování o dávkách SSP	53
Graf 9 Účel příspěvku na bydlení	55
Graf 10 Instituce vyřizující žádost o příspěvek na bydlení.....	55
Graf 11 Doklady a dokumenty potřebné k žádosti o příspěvek na bydlení	56
Graf 12 Umístění formulářů potřebných při žádání o příspěvek na bydlení.....	57
Graf 13 Způsob podání žádosti o příspěvek na bydlení	57
Graf 14 Nárok na příspěvek na bydlení.....	59
Graf 15 Společně posuzované osoby u příspěvku na bydlení.....	59
Graf 16 Rozhodný příjem u příspěvku na bydlení.....	61
Graf 17 Rozhodné období u příspěvku na bydlení.....	62
Graf 18 Frekvence vyplácení příspěvku na bydlení.....	64
Graf 19 Způsob vyplácení příspěvku na bydlení.....	64
Graf 20 Nejvýše přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení.....	66
Graf 21 Konečný příjemce příspěvku na bydlení	67

SEZNAM PŘÍLOH

[1] Základní aktivity ÚP

[2] Dotazník

PŘÍLOHA P I: ZÁKLADNÍ AKTIVITY ÚP

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou Ústavu pedagogických věd, oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a provádím výzkum, který se zabývá problematikou informovanosti osob v produktivním věku o příspěvku na bydlení. Můj výzkum je zaměřen na obce do 5000 obyvatel v regionu Lanškrounska. Na základě tohoto výzkumu chci zjistit, jaká je informovanost o příspěvku na bydlení u osob v produktivním věku v dané oblasti. Chtěla bych Vás požádat o pár minut k vyplnění mého krátkého dotazníku, který je naprosto anonymní a jeho výsledky budou sloužit pouze pro účely mé bakalářské práce.

Děkuji

Natálie Bártlová

Instrukce k vyplnění

Správnou odpověď označte křížkem ☒. Pokud se budete chtít opravit, tak dané políčko začerněte ■ a křížkem znovu označte Vámi nově zvolenou odpověď. **U některých otázek, lze označit více možností a je to u těchto otázek uvedeno.**

1. Jakého jste pohlaví?

- Muž
- Žena

2. Kolik je Vám let?

.....

3. Ve které obci žijete?

☐ Albrechtice	☐ Lubník
☐ Anenská studánka	☐ Luková
☐ Cotkytle	☐ Petrovice
☐ Čenkovice	☐ Rudoltice
☐ Damník	☐ Sázava
☐ Dolní Čermná	☐ Strážná
☐ Horní Čermná	☐ Tatenice
☐ Horní Heřmanice	☐ Trpík
☐ Horní Třešňovec	☐ Výprachtice
☐ Krasíkov	☐ Žichlínek

4. Jste nezaměstnaný/ná?

- Ano
- Ne

5. Jste příjemcem příspěvku na bydlení?

- Ano
- Ne
- Nechci uvést

6. Které další dávky státní sociální podpory pobíráte?

.....
.....
.....

7. Víte, jaká je aktuální částka životního minima jednotlivce? Pokud ano, uveďte.

- Ano
- Ne

8. Jakým způsobem se dozvídáte informace o dávkách státní sociální podpory?

- Od rodiny
- Od přátel
- Přes internet
- Od sociálního pracovníka
- Jiné (uveďte)

9. Příspěvek na bydlení přispívá:

- Ke krytí nákladů na bydlení
- K úhradě výdajů spojených s rekonstrukcí bydlení
- K úhradě nájemného
- Nevím

10. Na jakou instituci se obrátíte se žádostí o příspěvek na bydlení?

- Úřad práce ČR
- Okresní správa sociálního zabezpečení
- Česká správa sociálního zabezpečení
- Nevím

11. Které doklady a dokumenty potřebujete při podání žádosti o příspěvek na bydlení? Lze vybrat i více možností.

- Průkaz totožnosti (občanský průkaz nebo pas)
- Formulář žádosti o příspěvek na bydlení
- Řidičský průkaz
- Průkaz zdravotní pojišťovny
- Rodný list dětí do 15 let
- Kopie pracovní smlouvy
- Nájemní smlouvu nebo smlouvu o vlastnictví bytu
- Doklad o výši nákladů na bydlení
- Doklad o výši čtvrtletního příjmu

12. Víte, kde naleznete formuláře potřebné pro podání žádosti o příspěvku na bydlení?

.....

13. Jakým způsobem lze podat žádost o příspěvek na bydlení? (Lze vybrat i více možností)

- Osobně
- Elektronicky
- Telefonicky
- E-mailem
- Nevím

14. Kdo má nárok na příspěvek na bydlení?

- Vlastník nebo nájemce bytu, který je v byt hlášen k trvalému pobytu
- Všechny osoby žijící ve společné domácnosti
- Nevím

15. Za společně posuzované osoby se v případě příspěvku na bydlení považují:

- Rodiče a nezaopatřené děti
- Manželé
- Všechny osoby, které jsou hlášeny v témže bytě k trvalému pobytu
- Nevím

16. Do rozhodného příjmu se pro účely příspěvku na bydlení započítávají i:

- Hrubá mzda
- Přídavek na dítě a rodičovský příspěvek
- Brigády
- Nevím

17. Rozhodné období u příspěvku na bydlení je:

- 12 předchozích kalendářních měsíců
- Předchozí kalendářní čtvrtletí
- Předchozí kalendářní rok
- Nevím

18. Jak často se příspěvek na bydlení vyplácí?

- Ročně
- Každý půl rok
- Každé čtvrtletí
- Každý měsíc a to zpětně (příspěvek za duben, dostanu v květnu)
- nevím

19. Jakým způsobem se příspěvek na bydlení vyplácí? (Lze zvolit i více možností)

- Na platební účet
- Poštovní poukázkou
- V hotovosti na přepážce
- Nevím

20. Jaká je nejvýše přípustná doba poskytování příspěvku na bydlení?

- 70 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- 42 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- Nevím

21. Pokud splňují podmínky nároku na příspěvek na bydlení více osob, tak příspěvek na bydlení náleží - je vyplácen pouze:

- Manželům
- Rodičům nezaopatřeného dítěte
- Osobě určené na základě dohody ostatních osob
- Nevím

Vřele uvítám jakékoliv připomínky z Vaší strany k mému dotazníku, a proto Vám poskytnu prostor pro Vaše vyjádření:

.....

.....

.....

.....

Děkuji Vám za Váš čas a za vyplnění mého dotazníku. Pokud budete chtít znát výsledky výzkumu, kterého jste se zúčastnili, prosím nechejte mi zde Váš e-mail, na který Vám výsledky budou zaslány. Vaše e-mailová adresa nebude nikde zveřejňována. Děkuji.

E-mail: